ด่วนที่สุด

ที่ นศ ๐๐๒๓.๖/๑๐๐๐๒

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์จัดส่งรายงานผลดำเนินงานโครงการตามแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

เรียน นายอำเภอขนอม

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท ๐๘๒๐.๓/ว ๑๔๔๖ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า ได้รับแจ้งจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่า ได้จัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๖๘) ร่วมกับหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการคุ้มครอง อนุรักษ์พะยูนและแหล่งอาศัยพะยูนในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติได้เห็นชอบแผนดังกล่าว ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจึงขอส่งแผนดังกล่าว เพื่อให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนด ทั้งนี้ ข้อมูลตามแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติฯ เคยสำรวจพบพะยูนในพื้นที่อ่าวเตล็ด อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จังหวัดนครศรีธรรมราชจึงขอความร่วมมืออำเภอขนอมแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ดังกล่าวพิจารณาดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ตามอำนาจหน้าที่ และรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินโครงการตามแผนอนุรักษ์พะยูนฯ ไปยังกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งและส่งในรูปแบบ File Word ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Restore.dmcr@gmail.com ทั้งนี้ หากมีข้อสงสัยการรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินการตามแผนฯ ดังกล่าว ติดต่อได้ที่ กองอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โทร. ๐-๒๒๔๑-๑๓๓๖, ๐๖-๕๒๑๕-๗๗๔๑ (อรญา)

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

(นายวุฒิศักดิ์ มิตรเอียด)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานกฎหมายระเบียบและเรื่องร้องทุกข์ รักษาราชการแทน
ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ
โทร. ๐ ๗๕๓๕ ๖๑๔๔ ต่อ ๓๑ โทรสาร. ๐ ๗๕๓๕ ๖๑๗๕

นครา ศรัทธา อารยธรรม
นครศรีธรรมราช

แบบรายงานผลการดำเนินโครงการ.....

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

หน่วยงาน .....

๑. ชื่อโครงการ/กิจกรรรม : .....

๒. หลักการและเหตุผล : .....

๓. วัตถุประสงค์ : .....

๔. พื้นที่ดำเนินโครงการ/กิจกรรม : .....

๕. ระยะเวลาดำเนินโครงการ/กิจกรรม : .....

๖. งบประมาณที่ได้รับ/งบประมาณใช้ไป : .....

๗. ผลการดำเนินงาน : .....

๘. ปัญหาและอุปสรรค : .....

๙. ข้อเสนอแนะ : .....

๑๐. แนบภาพประกอบ ผลการดำเนินงานในรูปแบบ JPJ file กิจกรรมละ ๑๐ - ๑๕ ภาพ พร้อมคำบรรยายได้ภาพ

ที่ มท ๐๘๒๐.๓/ว ๑๔๖

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง แผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘)

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด(ตามบัญชีแนบท้าย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๔๐๕/ว ๘๘๒ ลงวันที่ ๓๔ มีนาคม ๒๕๖๗ จำนวน ๑ ฉบับ

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งว่า ได้จัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘) ร่วมกับหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการคุ้มครอง อนุรักษ์พะยูนและแหล่งอาศัยพะยูนในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย ซึ่งคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติได้เห็นชอบแผนดังกล่าว ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผน ดังนั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งพิจารณาแล้วเห็นว่ากรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘) ในการนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจึงขอส่งแผนดังกล่าว เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กำหนด ทั้งนี้ จะได้ประสานติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะต่อไป

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กำหนด ทั้งนี้ จะได้ประสานติดตามผลการดำเนินงานเป็นระยะต่อไป รายละเอียดปรากฏตามเอกสารที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดแผนฯ ดังกล่าวได้ทาง https://www.dla.go.th/servlet/DocumentServlet กรณีมีข้อสงสัยการดำเนินการตามแผน ฯ ดังกล่าว โปรดสอบถามสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด หรือกองอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๑๕๓ ๑๗๓๖

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายประยูร ศรีทองหม่อ)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กลุ่มงานทรัพยากรธรรมชาติ
โทร. ๐-๒๖๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๙
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ sarabarn@dla.go.th
ผู้ประสานงาน นายพีรวิทย์ พงศ์สุรชีวัน โทร. ๐๖๑ ๔๐๒-๗๑๑๑

บัญชีแนบท้ายหนังสือ

ที่ นท ๐๘๑๐.๗/ว๔๕๖ ลงวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๗

---

๑. กระบี่
๒. จันทบุรี
๓. ชลบุรี
๔. ชุมพร
๕. ตรัง
๖. ตราด
๗. นครศรีธรรมราช
๘. ปัตตานี
๙. พังงา
๑๐. ภูเก็ต
๑๑. ยะลา
๑๒. ระยอง
๑๓. สตูล
๑๔. สุราษฎร์ธานี

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
รับที่ 13515
วันที่ 20 มี.ค. 2567
เวลา

ฉบับที่สุด

ที่ ทล ๐๔๐๕/ว ๙๙๓

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๑๒๐ หมู่ ๓ อาคารรัฐประศาสนภักดี
ชั้น ๖ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๙ มีนาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ส่งแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗)

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย แผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗) จำนวน ๓ เล่ม

ตามที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ร่วมกับหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗) มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการคุ้มครอง อนุรักษ์พะยูนและแหล่งอาศัยพะยูนในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย โดยคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติได้เห็นชอบแผนดังกล่าว ในการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ และมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้เป็นไปตามแผน นั้น

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พิจารณาแล้วเห็นว่าหน่วยงานของท่านเป็นส่วนหนึ่งที่ต้องดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๗) จึงขอส่งแผนดังกล่าวเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัดที่กำหนด ทั้งนี้ จะได้ประสานติดตามขอทราบผลการดำเนินงานเป็นระยะต่อไป รายละเอียดตาม QR Code และสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

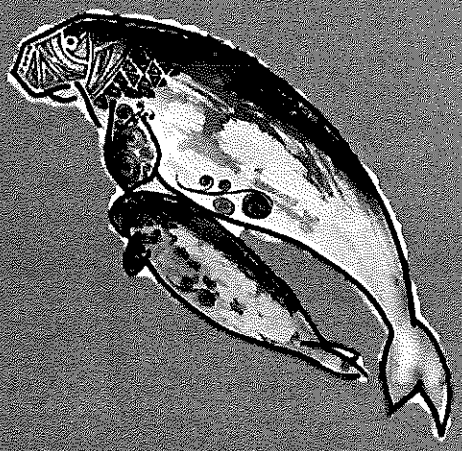
ขอแสดงความนับถือ

(นายปิ่นลักษ์ สุวัสวดี)
อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

รับที่ 947
วันที่ 20 มี.ค. 2567
เวลา

แผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ ระยะที่ ๒

กองอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล
โทร ๐ ๒๐๙๗ ๑๗๓๕
โทรสาร ๐ ๒๐๙๓ ๙๒๖๙

แผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ

ฉ

ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๖๘)

กรมทรัพยากร
ทางทะเลและชายฝั่ง

สารบัญ

คำนำ ๒

ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร ๓

ส่วนที่ ๒ ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ ๕

- แผนระดับที่ ๑ (ยุทธศาสตร์ชาติ) ๕

- แผนระดับที่ ๒ ๕

๒.๑ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ๕

๒.๒ แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ๖

๒.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ๗

ส่วนที่ ๓ สาระสำคัญแผนปฏิบัติการ ด้านการอนุรักษ์พะยูน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘) ๘

๓.๑ การประเมินสถานการณ์ ปัญหา และความจำเป็นของแผนปฏิบัติด้านการอนุรักษ์พะยูน ๘

๓.๒ สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์พะยูน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘) ๒๐

๓.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติการ ด้านการอนุรักษ์พะยูน ไปดำเนินการ ๔๒

คำนำ

คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติได้ให้ความเห็นชอบแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘) ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๔๖๗ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ โดยภายใต้แผนให้เน้นความสำคัญกับการจัดการเชิงพื้นที่ ทั้งแหล่งอาหารและแหล่งอาศัยของพะยูนที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ กำหนดมาตรการทางกฎหมายในเชิงป้องกัน แก้ไขปัญหา ฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลที่มีสภาพเสื่อมโทรม และเพิ่มประสิทธิภาพการสำรวจประชากรพะยูนและพื้นที่แหล่งหญ้าทะเลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมถึงการศึกษาประเมินความเหมาะสมของพื้นที่แหล่งอาหาร แหล่งอาศัยต่อจำนวนพะยูน การสนับสนุนกลไกของคณะกรรมการจังหวัด คณะทำงาน และส่งเสริมสร้างเครือข่ายอาสาสมัครในพื้นที่ให้สามารถจัดการอนุรักษ์พะยูนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพิ่มจำนวนพะยูนและความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งหญ้าทะเล ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์พะยูนและแหล่งหญ้าทะเลเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะร่วมมือกันปกป้อง คุ้มครอง ดูแล ยึดเป้าหมาย “การอนุรักษ์พะยูนต้องรักษาบ้านของพะยูน ซึ่งหมายรวมถึงการรักษาแหล่งหญ้าทะเลที่เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนให้มีความอุดมสมบูรณ์ รักษาความสมบูรณ์ของท้องทะเลไทย” เพื่อส่งเสริมชาวประมงและชุมชนชายฝั่งให้ประกอบอาชีพและมีชีวิตที่ดีขึ้น

สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์พะยูน ระยะที่ ๒ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการดำเนินการอนุรักษ์และคุ้มครองพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัยพะยูนในประเทศไทยให้มีความต่อเนื่อง สนับสนุนการดำเนินงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัย และสร้างจิตสำนึกและส่งเสริมกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการอนุรักษ์พะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายและตัวชี้วัดการเพิ่มขึ้นของประชากรพะยูนจาก ๒๗๓ ตัว เป็น ๓๐๐ ตัว ในเวลา ๓ ปี ประกอบด้วยแนวทางดำเนินการ ๔ ด้าน ได้แก่ ๑) การอนุรักษ์และลดภัยคุกคามพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัย ๒) การดำเนินการศึกษาวิจัยพะยูน และแหล่งที่อยู่อาศัย ๓) การช่วยชีวิตและดูแลรักษาพะยูนเกยตื้น ๔) การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วม แผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ ระยะที่ ๒ มีความยึดโยงสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนต่าง ๆ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปประกอบการจัดทำคำของบประมาณเพื่อดำเนินการตามแผนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายตัวชี้วัดต่อไป

แผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ
ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘)
กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

ส่วนที่ ๑ บทสรุปผู้บริหาร

จากเหตุการณ์ลูกพะยูน ๒ ตัว เกยตื้นในพื้นที่จังหวัดกระบี่โดยลูกพะยูนชื่อ "มาเรียม" เมื่อเดือน ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒ และต่อมา "ยามีล" เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ทั้งสองเหตุการณ์ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิริวัณณวรี นารีรัตนราชกัญญา ได้ทรงห่วงใยและมีพระกรุณารับลูกพะยูน รับให้ความช่วยเหลืออยู่โดยอยู่ ภายใต้โครงการอนุรักษ์แนวปะการังและสิ่งมีชีวิตใต้ทะเลไทยในพระดำริ และทรงให้หาแนวทางช่วยเหลือพะยูนหากเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นในอนาคต กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รับสนองพระดำริโดยมอบหมายให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๕) มีเป้าหมายเพิ่มจำนวนประชากรพะยูนจาก ๒๕๐ ตัว เป็น ๒๘๐ ตัว ภายในระยะเวลา ๓ ปี มีพื้นที่ดำเนินการตามแผนครอบคลุมทั้งฝั่งอ่าวไทยและอันดามันจำนวน ๑๓ พื้นที่ โดยจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ตามจำนวนพะยูนที่พบออกเป็น ๑๓ กลุ่ม ได้แก่ ๑) บริเวณเกาะลิบง เกาะมุกด์ และอ่าวสิเกา จังหวัดตรัง ๒) เกาะศรีบอยา เกาะปู เกาะจำ และอ่าวนาง จังหวัดกระบี่ ๓) เกาะยาวน้อย เกาะยาวใหญ่อ่าวพังงา จังหวัดพังงา อ่าวป่าคลอก จังหวัดภูเก็ต ๔) เกาะลิดี เกาะสาหร่าย จังหวัดสตูล ๕) เกาะพระทอง จังหวัดพังงา ๖) หมู่เกาะกูด จังหวัดตราด ๗) อ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี ๘) ปากน้ำประแส จังหวัดระยอง ๙) อ่าวสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ๑๐) อ่าวทุ่งคาสวี จังหวัดชุมพร ๑๑) อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๒) อ่าวปัตตานี จังหวัดปัตตานี และ ๑๓) อ่าวเตล็ด จังหวัดนครศรีธรรมราช

การขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๑ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๖ คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ มีหน้าที่ติดตามและขับเคลื่อนการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนเพื่อให้มีประสิทธิภาพ โดยคณะอนุกรรมการฯ ได้กำหนดแนวทางดำเนินการออกเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านการศึกษาวิจัย ๒) ด้านกลไกการบริหารจัดการ ๓) ด้านการคุ้มครอง ป้องกัน และเฝ้าระวัง ๔) ด้านการฟื้นฟูแหล่งที่อาศัยพะยูนและ ๕) ด้านการมีส่วนร่วม ในพื้นที่การดำเนินงานภายใต้แผนงานอนุรักษ์พะยูนระยะที่ ๑ มีกิจกรรม/โครงการรวมทั้งสิ้น ๑๖ โครงการ รวม ๓๗ กิจกรรม โดยดำเนินการไปทั้งสิ้น ๑๔ โครงการ ๔๒ กิจกรรม คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๕๐ เน้นดำเนินการทุกกิจกรรมในพื้นที่สำคัญของกลุ่มที่ ๑ ได้แก่ จังหวัด ตรัง กระบี่ พังงา และภูเก็ต ส่วนกลุ่มที่ ๒ ในบางพื้นที่ เช่น จังหวัดสุราษฎร์ธานี โครงการสำคัญ เช่น การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง การคุ้มครองเฝ้าระวังเชิงคุณภาพการส่งเสริมสนับสนุนกลไกการจัดการระดับพื้นที่ ภายใต้การดำเนินงานคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานระดับพื้นที่ในจังหวัดที่มีความสำคัญ โดยจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนและหญ้าทะเลระดับจังหวัด รวมทั้งการส่งเสริมบทบาทของชุมชน และสร้างเครือข่าย
ส่วนร่วมอนุรักษ์พะยูนและหญ้าทะเล นอกจากนี้มีกิจกรรมสำรวจประเมิน รว
พะยูนและแหล่งหญ้าทะเล การจัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น การสำ
ความเสี่ยงหรืออาจส่งผลกระทบกับพะยูน การกำหนดมาตรทางกฎหมายห้ามใ
อันตรายต่อพะยูน กำหนดเส้นทางการเดินเรือเพื่อความปลอดภัยของพะยูน การแก้

ฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลที่ได้รับผลกระทบจากตะกอนขุดลอก และการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง การสร้างศูนย์ช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายาก การจัดฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือพะยูนเกยตื้นในพื้นที่ต่าง ๆ ส่วนการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ มีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้กลุ่มเป้าหมาย และการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นอนุรักษ์พะยูนและหญ้าทะเลในโรงเรียนพื้นที่เป้าหมายตามชายฝั่งทะเลที่มีพะยูน เป็นต้น

ผลการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พะยูนระยะที่ ๑ จากการสำรวจประชากรพะยูนปี ๒๕๖๕ พื้นที่จังหวัดตรังพบพะยูน ๑๘๘ ตัว และจังหวัดกระบี่ ๓๔ ตัว ซึ่งทั้งสองพื้นที่มีผลต่อการเพิ่มหรือลดของจำนวนพะยูนทั้งประเทศ เมื่อรวมเอาข้อมูลจากการสำรวจทั้งประเทศในเดือนกันยายน ๒๕๖๕ ก่อนสิ้นสุดแผนระยะที่ ๑ มีพะยูนรวม ๒๗๓ ตัว เพิ่มขึ้นเฉลี่ยปีละประมาณ ๗.๗ ตัวต่ำกว่าเป้าตัวชี้วัดของแผนระยะที่ ๑ จำนวน ๘ ตัว (๒๘๐ ตัว) ปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานตามแผนระยะที่ ๑ ยังไม่บรรลุผลสำเร็จตามตัวชี้วัดเนื่องจากข้อจำกัดงบประมาณในการสำรวจติดตามประเมินสถานภาพพะยูน การปฏิบัติงานคุ้มครอง เฝ้าระวังพะยูนยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และการช่วยชีวิตเหลือพะยูนเกยตื้นยังขาดการสนับสนุนทางด้านการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขาดเครื่องมืออุปกรณ์การให้ความช่วยเหลือพะยูน หรือค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองเฝ้าระวังสำหรับสนับสนุนชุมชนเพื่อสร้างเครือข่ายเฝ้าระวัง การใช้กลไกในระดับจังหวัดหรือพื้นที่เพื่อบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดมาตรการและบริหารจัดการอนุรักษ์พะยูนและแหล่งอาศัยพะยูนในหลายพื้นที่ยังไม่ได้ดำเนินการตามเป้าหมายที่ควรจะเป็น

ในการประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๖ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินการแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ ได้นำเสนอรายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานของแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๑ พร้อมทั้งขอความเห็นชอบดำเนินการจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนระยะที่ ๒ (ปี ๒๕๖๖-๒๕๖๘) และต่อมาในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้เห็นชอบให้ดำเนินการจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ การดำเนินการจัดทำแผนระยะที่ ๒ ได้ดำเนินกระบวนการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในระดับพื้นที่ จัดประชุมคณะทำงานติดตามการดำเนินงานภายใต้แผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ จำนวน ๒ ครั้ง และต่อมาเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๖ ที่ประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินการแผนอนุรักษ์พะยูแห่งชาติได้ดำเนินการปรับปรุงแผน และเสนอคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๔๖๗

แผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ ได้เน้นให้ความสำคัญกับในการจัดการเชิงพื้นที่ โดยเฉพาะการจัดการแหล่งหญ้าทะเลซึ่งเป็นแหล่งอาหารและแหล่งอาศัยของพะยูน ที่มีโอกาสได้รับผลกระทบจากกิจกรรมการเข้าไปใช้ประโยชน์ทางด้านการทำประมง การท่องเที่ยว การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง และการสัญจรทางน้ำ โดยให้มีมาตราการทางกฎหมายในเชิงป้องกัน การแก้ไขปัญหา และฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลที่มีสภาพเสื่อมโทรมจากผลกระทบปัจจัยต่าง ๆ การเพิ่มประสิทธิภาพการสำรวจจำนวนประชากรพะยูน และพื้นที่แหล่งหญ้าทะเลให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และมีข้อมูลเป็นปัจจุบัน ดำเนินการศึกษาประเมินความเหมาะสมของพื้นที่แหล่งอาหารและแหล่งอาศัยต่อจำนวนพะยูน และการสนับสนุนกลไกคณะกรรมการจังหวัด คณะทำงานในระดับพื้นที่ สร้างเครือข่ายอาสาสมัคร

นอกจากนี้ เน้นส่งเสริมบทบาทกลไกในจังหวัดและพื้นที่ เช่น คณะกรรมการระดับจังหวัด องค์กรปกครองท้องถิ่น ชุมชน เครือข่ายองค์กร และอาสาสมัครให้สามารถจัดการอนุรักษ์พะยูนระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยนำประเด็นปัญหาข้อจำกัดจากการดำเนินงานตามแผนระยะที่ ๑ มาปรับปรุง

แก้ไข ยึดเป้าหมายเพิ่มจำนวนพะยูน และความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งหญ้า ภายใต้แนวคิดการอนุรักษ์พะยูนและแหล่งหญ้าทะเลเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะร่วมมือกันปกป้อง คุ้มครอง ดูแล ยึดเป้าหมาย "การอนุรักษ์พะยูนไม่ใช้เพียงแต่การอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายากเท่านั้น แต่ต้องรักษาบ้านของพะยูน ซึ่งหมายรวมถึงการรักษาแหล่งหญ้าทะเลที่เป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนให้มีความอุดมสมบูรณ์ โดยมิติของการอนุรักษ์พะยูนเพื่อการรักษาความสมบูรณ์ของท้องทะเลไทย" เพื่อส่งเสริมชาวประมงและชุมชนชายฝั่งให้สามารถประกอบอาชีพมีชีวิตที่ดีขึ้น และการดำเนินงานอนุรักษ์พะยูนมีความต่อเนื่องโดยเน้นการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น

ส่วนที่ ๒ ความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับ ตามนัยยะของมติคณะรัฐมนตรี

เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐

๑. ยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑)

ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

<u>เป้าหมาย</u>

๑. อนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล

๒. ฟื้นฟูและสร้างใหม่ ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ

๓. ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ

๔. ยกระดับกระบวนทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล

<u>ประเด็นยุทธศาสตร์</u>

๑. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

๒. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

๓. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ

<u>การบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ</u>

๑. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

๑.๑ อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในและนอกถิ่นกำเนิด

๒. สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

๒.๑ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานชีวภาพทางทะเล

๒.๒ ปรับปรุง ฟื้นฟู และสร้างใหม่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ

๒.๓ พัฒนาและเพิ่มสัดส่วนกิจกรรมทางทะเลที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๒. แผนระดับที่ ๒

๒.๑ <u>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ</u>

๒.๑.๑ประเด็นการเติบโตอย่างยั่งยืน

- **เป้าหมาย** สภาพแวดล้อมของประเทศไทย มีคุณภาพดีขึ้นอย่างยั่งยืน
- **การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ**

๑. การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล

๑.๑ ป้องกัน ปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทั้งระบบ ด้วยการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ

๑.๒ อนุรักษ์และฟื้นฟูแนวปะการัง ป่าชายเลนและแหล่งหญ้าทะเล ด้วยกลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนและกลไกพื้นที่คุ้มครองทางทะเล เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลและเพิ่มต้นทุนด้านทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศให้เกิดความยั่งยืน

๒. การยกระดับกระบวนทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

๒.๑ ส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทย

๒.๒ พัฒนาและดำเนินโครงการที่ยกระดับกระบวนทัศน์ เพื่อกำหนดอนาคตประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม บนหลักของการมีส่วนร่วมและธรรมาภิบาล

๒.๑.๒ ประเด็น กฎหมาย และกระบวนการยุติธรรม

- เป้าหมาย

๑. กฎหมายเป็นเครื่องมือให้ทุกภาคส่วนได้ประโยชน์จากการพัฒนาประเทศอย่างเท่าเทียมกันและเป็นธรรม

- การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ

๑. การพัฒนากฎหมาย เน้นการดำเนินการปรับปรุง แก้ไข ยกเลิกกฎหมายให้มีเท่าที่จำเป็นและสอดคล้องกับบริบทและไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งบูรณาการเชื่อมโยงกฎหมายทุกลำดับชั้นให้เชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ ไม่ขัดกัน มีการนำกฎหมายไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. การพัฒนากระบวนการยุติธรรม อำนวยความยุติธรรมให้เป็นไปอย่างเสมอภาค โปร่งใส เป็นธรรม ทั่วถึง และปราศจากการเลือกปฏิบัติ บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมให้ดำเนินงานสอดประสานกันอย่างเป็นองคาพยพเพื่อให้สามารถจัดการกับข้อขัดแย้ง กรณีพิพาทได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๑.๓ ประเด็นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

- เป้าหมาย

มูลค่าการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในของประเทศเพิ่มขึ้น

- การบรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ

๑. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เน้นการวิจัย พัฒนาและนวัตกรรมที่เป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์และฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพของทรัพยากรทางบก ทางน้ำและทางทะเล รวมทั้ง การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และการจัดการก๊าซเรือนกระจก

๒. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านองค์ความรู้พื้นฐาน เน้นการวิจัยที่สร้างองค์ความรู้พื้นฐานเพื่อสร้างการสะสมองค์ความรู้ การต่อยอดไปสู่การประยุกต์ใช้ความรู้ และการต่อยอดไปสู่นวัตกรรมทางเศรษฐกิจหรือนวัตกรรมทางสังคม

๒.๒ <u>แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</u>

เรื่อง/ประเด็นการปฏิรูป

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๑ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับการรักษาฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืนเป็นฐานการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑.๒ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับการดูแลรักษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและระบบนิเวศ

๑.๓ เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง บรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๑.๔ มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมาย ข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

ประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๑ มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมาภิบาลและหลักนิติธรรม

๒.๒ ลดและป้องกันความขัดแย้งระหว่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา กับผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และการคุ้มครองสิทธิ

๒.๓ สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน

๒.๔ การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย(Meaningful Participation) ของประชาชน องค์กรชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๓ <u>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓</u>

๑. บริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งมีบทบาทสำคัญในด้านการรักษาสมดุลของความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการเป็นแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำและการรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางด้านการคมนาคมขนส่ง การท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่ทำประมง พบว่าพื้นที่ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยซึ่งครอบคลุมพื้นที่ ๒๓ จังหวัด รวมประมาณ ๓,๑๕๑ ตารางกิโลเมตร อยู่ภายใต้ความเสี่ยงจากภัยคุกคามทางธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ ทั้งการรุกล้ำพื้นที่ป่าชายเลน การปล่อยของเสียลงสู่ทะเลที่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารพิษ สิ่งปฏิกูล และขยะพลาสติก รวมถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภาวะโลกร้อนที่กำลังเป็นภัยต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีนัยสำคัญ โดยส่งผลให้แนวปะการังเสียสมดุลตามธรรมชาติ และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทวีความรุนแรงขึ้นในหลายพื้นที่

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนา

เป้าหมาย ๓.๑.๔ การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริโภคไปสู่ความยั่งยืน มุ่งลดการก่อมลพิษควบคู่ไปกับการผลักดันให้เกิดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ตลอดจนลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอนในปี ๒๕๙๓ และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี ๒๖๐๘

๓. มิติความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

หมุดหมายที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลยุทธ์ที่ ๔ การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติระบบนิเวศเพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

กลยุทธ์ย่อยที่ ๔.๑ สร้างจิตสำนึกและแรงจูงใจให้ประชาชนทุกระดับอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางบกและทางทะเล ส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกให้ทุกภาคส่วนร่วมกันให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

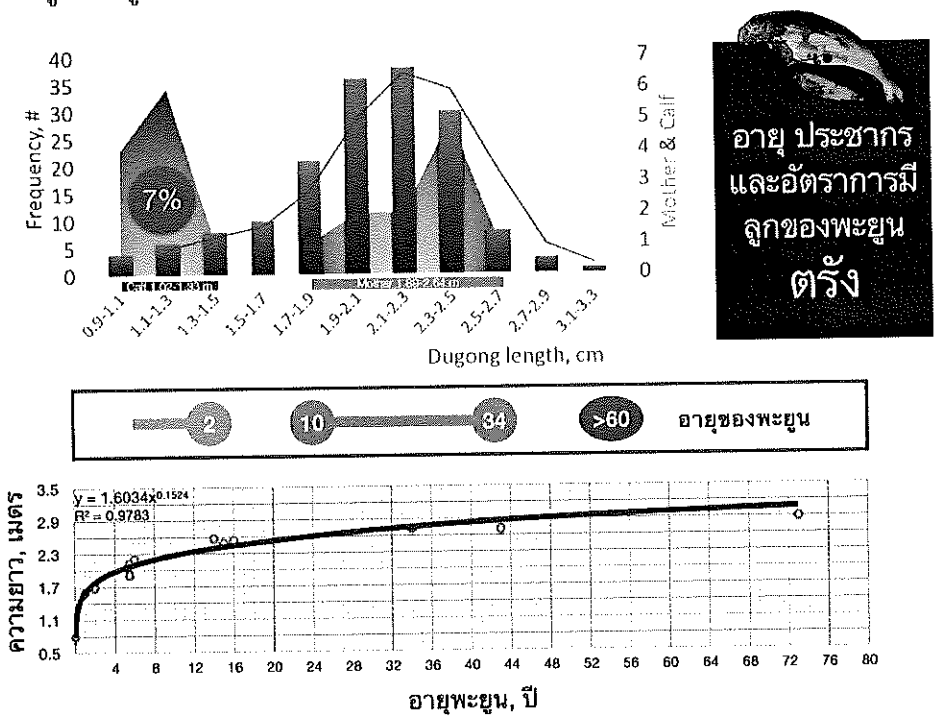
กลยุทธ์ย่อยที่ ๔.๒ เพิ่มบทบาทภาคประชาชน ชุมชน และภาคเอกชน ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเพิ่มศักยภาพการดูดซับและเก็บกักก๊าซเรือนกระจก โดยเฉพาะป่าต้นน้ำ ป่าชายเลน แหล่งน้ำธรรมชาติและพื้นที่ชุ่มน้ำ

ส่วนที่ ๓ สาระสำคัญแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์พะยูนระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘)

๓.๑ การประเมินสถานการณ์ ปัญหา และความจำเป็นของแผนปฏิบัติด้านการอนุรักษ์พะยูน

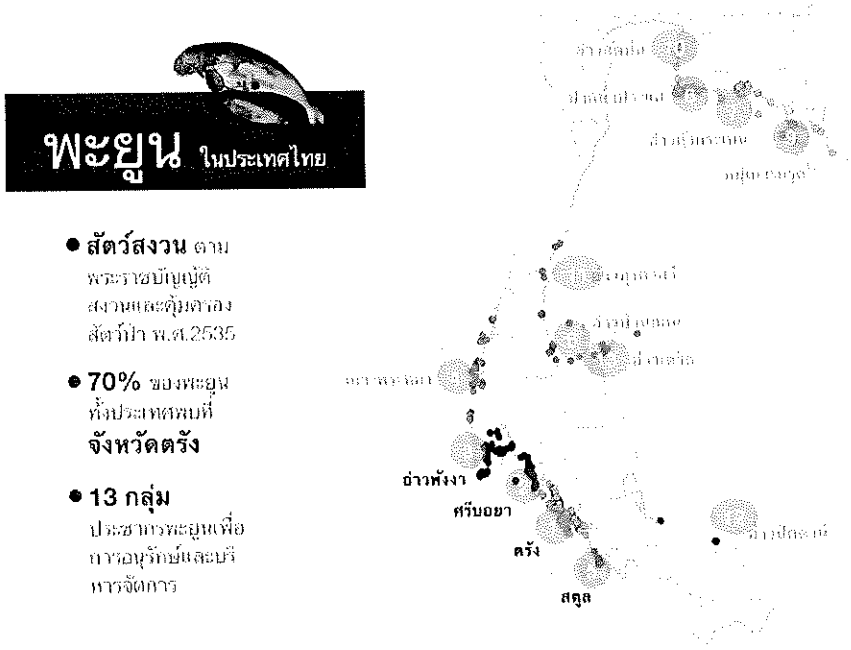
พะยูนเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่อาศัยอยู่ในทะเล จัดอยู่ใน Order SireniaFamilyDugongidae พะยูนวงศ์นี้มีหางที่เรียกว่า Fluke ลักษณะหางเป็นแฉกคล้ายหางโลมาจัดจำแนกเป็น๒ สกุลคือ วัวสเตลเลอร์ (Steller'ssea cow) มีขนาดลำตัวยาว ๗.๕ เมตร นำหนักมากถึง ๕ ตันกินสาหร่าย (kelps) เป็นอาหาร แต่ได้สูญพันธุ์ไปแล้วเมื่อปีพ.ศ.๒๓๑๑ จากฝีมือการล่าของมนุษย์และพะยูนมีขนาดความยาว ๓ เมตร หนัก ๒๐๐-๓๐๐ กิโลกรัม ลำตัวมีสีเทาอมชมพู มีขนประปรายตามลำตัว กินหญ้าทะเลเป็นอาหาร ว่ายน้ำเชื่องช้า อาจอยู่ตัวเดียวหรืออาจอยู่รวมเป็นฝูงในประเทศไทย พะยูนถูกจัดเป็นสัตว์ป่าสงวนตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒

พะยูนมีวงจรชีวิตยาวมีอายุยืนมากกว่า ๗๐ ปี ระยะตั้งท้องนานและให้ลูกน้อยเพียงครั้งละ ๑ ตัวมีช่วงเวลาการเลี้ยงลูกนานเกือบสองปี และทิ้งระยะห่างของการให้กำเนิดลูกแต่ละตัวนาน ๓-๗ ปีจากการศึกษากลุ่มประชากรพะยูนที่บริเวณเกาะลิบง จังหวัดตรังซึ่งเป็นแหล่งพะยูนขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศไทยพบพะยูนมีอัตราการออกลูกร้อยละ ๗ ตัวต่อปี โดยพบว่าตัวเมียจะมีลูกได้ระหว่างอายุ ๑๐-๓๔ ปี ลูกพะยูนจะอยู่กับแม่ประมาณ ๑.๕-๒ ปี

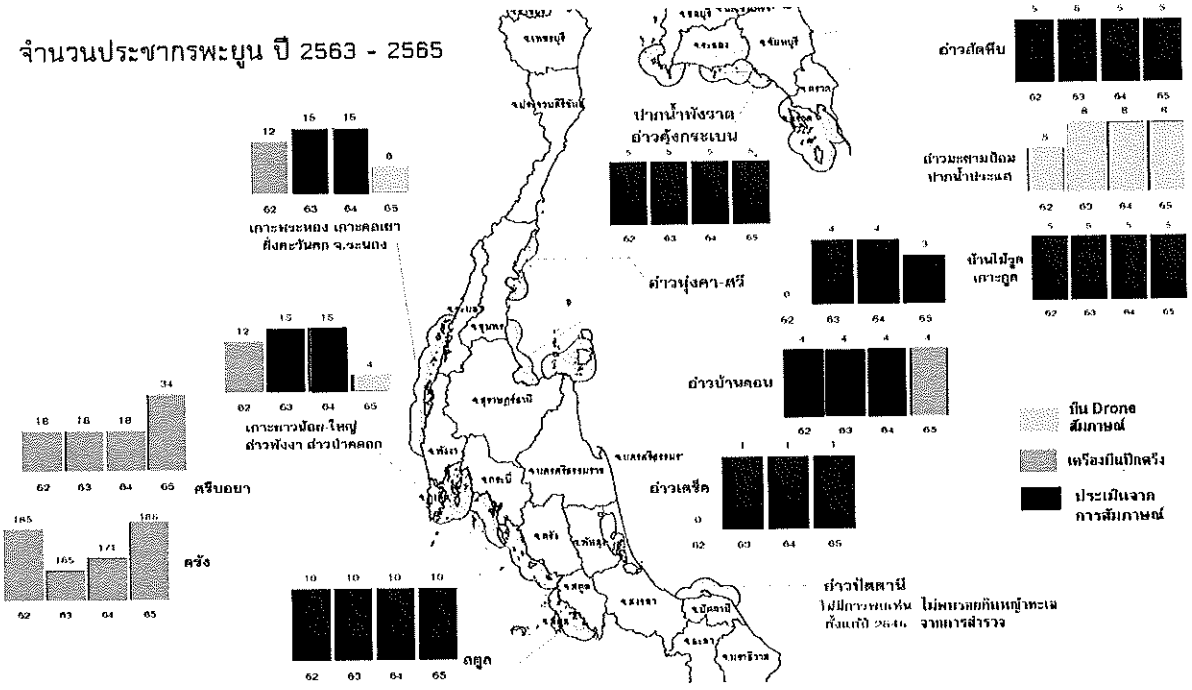

รูปที่ ๑ อายุ ประชากร และอัตราการมีลูกของพะยูน

พะยูนในประเทศไทยแพร่กระจายอยู่บริเวณแหล่งหญ้าทะเลทั้งอ่าวไทยและอันดามัน มีประชากรรวม ๒๗๓ ตัว แบ่งเป็นกลุ่มประชากรย่อยได้ ๑๓ กลุ่ม ประกอบด้วย ๑) บริเวณเกาะลิบง เกาะมุก และอ่าวสิเกา จังหวัดตรัง ๒) เกาะศรีบอยา เกาะปู เกาะจำ และอ่าวนาง จังหวัดกระบี่ ๓) เกาะยาวน้อย เกาะยาวใหญ่อ่าวพังงา จังหวัดพังงาและอ่าวป่าคลอกจังหวัดภูเก็ต ๔) เกาะพระทอง จังหวัดพังงา ๕) เกาะลิดี เกาะสาหร่าย จังหวัดสตูล ๖) หมู่เกาะกูด จังหวัดตราด ๗) อ่าวคุ้งกระเบน จังหวัดจันทบุรี ๘) ปากน้ำประแส จังหวัดระยอง ๙)อ่าวสัตหีบ จังหวัดชลบุรี๑๐)อ่าวทุ่งคาสวี จังหวัดชุมพร๑๑) อ่าวบ้านดอน จังหวัดสุราษฎร์ธานี๑๒) อ่าวปัตตานี จังหวัดปัตตานี และ ๑๓) อ่าวเตล็ด จังหวัดนครศรีธรรมราช

รูปที่ ๒ การแพร่กระจายของพะยูนในประเทศไทย

รูปที่ ๓ แผนที่แสดงจำนวนประชากรพะยูนจากการสำรวจ ระหว่างปี ๒๕๖๓-๒๕๖๕ แยกตามกลุ่มประชากร

ตารางที่ ๑ แสดงจำนวนประชากรพะยูนจากการสำรวจ ระหว่างปี ๒๕๖๓-๒๕๖๖ (ข้อมูล ณ วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๖)

ลำดับ	พื้นที่จังหวัด	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
๑	ตราด (บ้านไม้รูด และเกาะกูด)	๕	๕	๕	๕
๒	จันทบุรี (ปากน้ำพังราดและอ่าวคุ้งกระเบน)	๕	๕	๕	๕
๓	ระยอง (อ่าวมะขามป้อม และปากน้ำประแส)	๘	๘	๘	๘
๔	ชลบุรี (อ่าวสัตหีบ)	๕	๕	๕	๕
๕	ชุมพร (อ่าวทุ่งคา-สวี)	๔	๔	๓	๓
๖	สุราษฎร์ธานี (อ่าวพุมเรียง-เกาะพะงัน)	๔	๔	๔	๖
๗	นครศรีธรรมราช (อ่าวเตล็ด)	๑	๑	๑	๐
๘	ปัตตานี (อ่าวปัตตานี) พบครั้งสุดท้ายปี ๒๕๔๕	๐	๐	๐	๐
๙	เกาะพระทอง จังหวัดพังงา ฝั่งตะวันตกของระนอง (หาดประพาส แหลมไม้ตาย เกาะคอเขา)	๑๕	๑๕	๖	๑๐
๑๐	เกาะยาวน้อย เกาะยาวใหญ่ อ่าวพังงา จังหวัดพังงา และอ่าวป่าคลอก ภูเก็ต	๑๕	๑๕	๔	๑๐
๑๑	กระบี่ (เกาะปู เกาะศรีบอยา และอ่าวนาง)	๑๘	๑๘	๓๔	๒๖
๑๒	ตรัง (อ่าวเจ้าไหม เกาะมุก เกาะลิบง อ่าวสิเกา)	๑๖๕	๑๗๑	๑๘๘	๑๙๔
๑๓	สตูล (เกาะลิดี และเกาะสาหร่าย)	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐
ประชากรพะยูนรวม		**๒๕๕**	**๒๖๑**	**๒๗๓**	**๒๘๒**

หมายเหตุ จำนวนประชากรพะยูนในปีงบประมาณ ๒๕๖๖ อ้างอิงจากปี ๒๕๖๕ ในพื้นที่ที่ยังไม่ได้ดำเนินการสำรวจโดยการบินสำรวจพะยูนทางอากาศด้วยอากาศยานไร้คนขับ (UAV) แบบปีกตรึงขึ้น–ลง ทางดิ่ง มีแผนดำเนินงานแล้วเสร็จภายในเดือนกันยายน ๒๕๖๖

การดำเนินงานสำรวจประชากรพะยูนในปี ๒๕๖๖ (ระหว่าง ๑ ตุลาคม ๒๕๖๕ – ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖) มีการบินสำรวจด้วยเครื่องบินปีกตรึงใน ๔ พื้นที่ ได้แก่

๑. พื้นที่เกาะมุกดิ์ เกาะลิบง จ.ตรัง
๒. พื้นที่เกาะปู เกาะศรีบอยา จ.กระบี่
๓. พื้นที่เกาะยาว จ.พังงา อ่าวป่าคลอก จ.ภูเก็ต
๔. พื้นที่อ่าวไชยา จ.สุราษฎร์ธานี

การสำรวจด้วย UAV ปีกตรึงขึ้น-ลง ทางดิ่ง ใน ๔ พื้นที่ ได้แก่

๑. พื้นที่เพ และเนินฆ้อ จังหวัดระยอง

๒. อ่าวปัตตานี จังหวัดปัตตานี

๓. เกาะสาหร่าย และเกาะลิดี จังหวัดสตูล

๔. อ่าวท่าเลน อ่าวน้ำเมา เกาะลันตา บ้านบ่อม่วง จังหวัดกระบี่

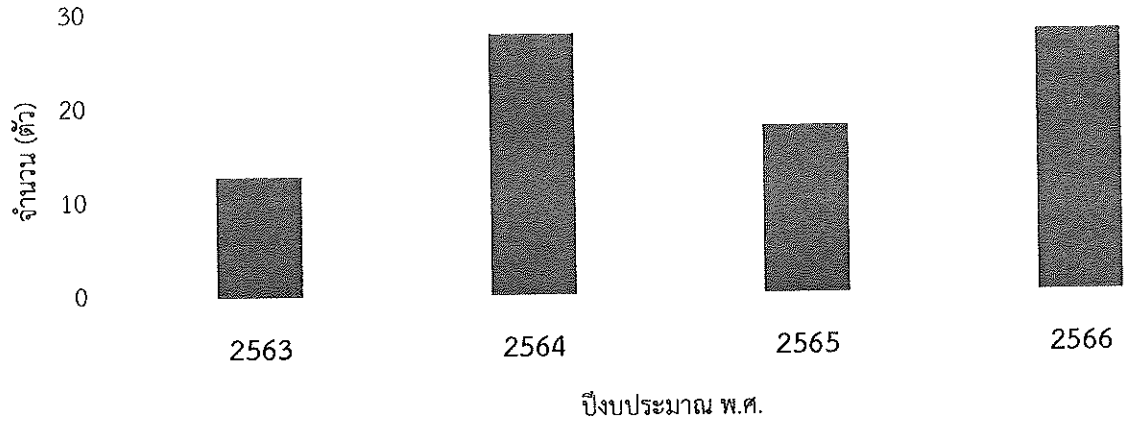
โดยพื้นที่จังหวัดตรัง พบพะยูนมากกว่า ๑๙๐ ตัว จังหวัดกระบี่ พบพะยูนมากกว่า ๒๖ ตัว โดยพบคู่แม่-ลูก ทั้ง ๒ พื้นที่ ในขณะที่อ่าวพุมเรียง จ.สุราษฎร์ธานี พบพะยูน มากกว่า ๖ ตัว และมีคู่แม่-ลูก ๑ คู่ สำหรับพื้นที่ เกาะยาว จ.พังงา อ่าวป่าคลอก จ.ภูเก็ต แม้ไม่พบพะยูนจากการบินสำรวจ แต่จากการสำรวจรอยกินหญ้าทะเลของพะยูนพบรอยกินหญ้าทะเลจำนวนมาก ทั้งรอยเก่าและรอยกินใหม่ ความยาวของรอยเฉลี่ย ๒ เมตร ความกว้างของรอยเฉลี่ย ๑๐ – ๒๕ เซนติเมตร แสดงให้เห็นว่ามีพะยูนหลายช่วงวัย

ทั้งนี้มีแผนการบินสำรวจพะยูนทางอากาศด้วยอากาศยานไร้คนขับ (UAV) แบบปีกตรึงขึ้น-ลง ทางดิ่งในพื้นที่แหล่งอาศัยของพะยูนที่ยังสำรวจไม่แล้วเสร็จ ทั้งอ่าวไทยและอันดามัน เพื่อประเมินจำนวนประชากรพะยูนในปี ๒๕๖๖

การเกยตื้นของพะยูน

จำนวนพะยูนเกยตื้น ในช่วงระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖ พบพะยูนเกยตื้นรวม ๘๗ ตัว (เฉลี่ยปีละประมาณ ๒๒ ตัว)

จำนวนพะยูนเกยตื้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓-๒๕๖๖

จำนวนพะยูนเกยตื้นในประเทศไทย ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖ (ณ วันที่ ๒๐ ส.ค. ๖๖)

ตารางแสดงจำนวนพะยูนเกยตื้นในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖

จังหวัด	ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	ปีงบประมาณ ๒๕๖๔	ปีงบประมาณ ๒๕๖๕	ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ (๑ ต.ค. ๖๕- ๒๐ ส.ค. ๖๖)
ชลบุรี	๐	๐	๑	๒
ชุมพร	๑	๐	๐	๐
ระนอง	๐	๑	๐	๐
พังงา	๓	๐	๓	๑

จังหวัด	ปีงบประมาณ ๒๕๖๓	ปีงบประมาณ ๒๕๖๔	ปีงบประมาณ ๒๕๖๕	ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ (๑ ต.ค. ๖๕- ๒๐ ส.ค. ๖๖)
ภูเก็ต	๑	๐	๑	๓
กระบี่	๕	๑๑	๑	๙
ตรัง	๒	๑๕	๑๒	๑๐
สตูล	๐	๑	๐	๐
ระยอง	๐	๐	๐	๑
สุราษฎร์ธานี	๐	๐	๐	๓
รวม	**๑๒**	**๒๘**	**๑๘**	**๒๙**

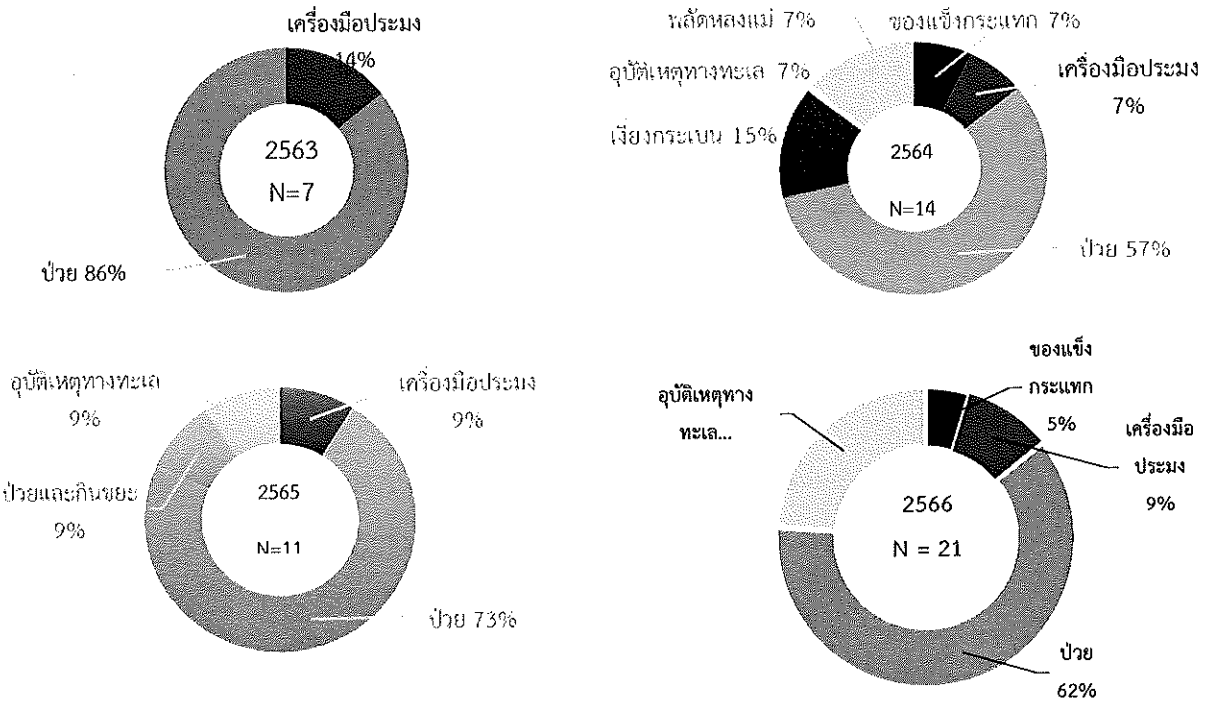
การเพิ่มหรือลดจากสาเหตุการตาย

ปีงบประมาณ ๒๕๖๓ พบการเกยตื้นของพะยูน ๑๒ ตัว ไม่สามารถระบุสาเหตุการตายได้ ๕ ตัว (ร้อยละ ๔๒) และสามารถระบุสาเหตุการตายได้ ๗ ตัว (ร้อยละ ๕๘) โดยพะยูน ๖ ตัว มีอาการป่วยทำให้เกิดการเกยตื้น (ร้อยละ ๘๖) ซึ่งเกิดจากความผิดปกติของระบบทางเดินอาหาร และระบบทางเดินหายใจ มีพะยูน ๑ ตัว ติดเครื่องมือประมง (ร้อยละ ๑๔)

ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ พบการเกยตื้นของพะยูน ๒๘ ตัว ไม่สามารถระบุสาเหตุการตายได้ ๑๔ ตัว (ร้อยละ ๕๐) และสามารถระบุสาเหตุการตายได้ ๑๔ ตัว (ร้อยละ ๕๐) โดยพะยูนมีการเกยตื้นจากสาเหตุการป่วยเป็นส่วนใหญ่ ๘ ตัว (ร้อยละ ๕๗) จากการผ่าชันสูตรพบว่ามักเกิดจากความผิดปกติของระบบทางเดินอาหาร และระบบทางเดินหายใจ พบพะยูนได้รับบาดเจ็บจากเงี่ยงกระเบน ๒ ตัว (ร้อยละ ๑๕) นอกจากนี้ยังพบพะยูนถูกกระแทกด้วยของแข็ง ๑ ตัว ลูกพะยูนพลัดหลงจากแม่ ๑ ตัว ติดเครื่องมือประมง ๑ ตัว และบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางทะเล ๑ ตัว ในสัดส่วนที่เท่ากัน (ร้อยละ ๗) โดยอัตราการเกยตื้นจากเครื่องมือประมง ลดลงจากปีงบประมาณ ๒๕๖๓ และในปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ไม่พบการเสียชีวิตของพะยูนจากขยะทะเล

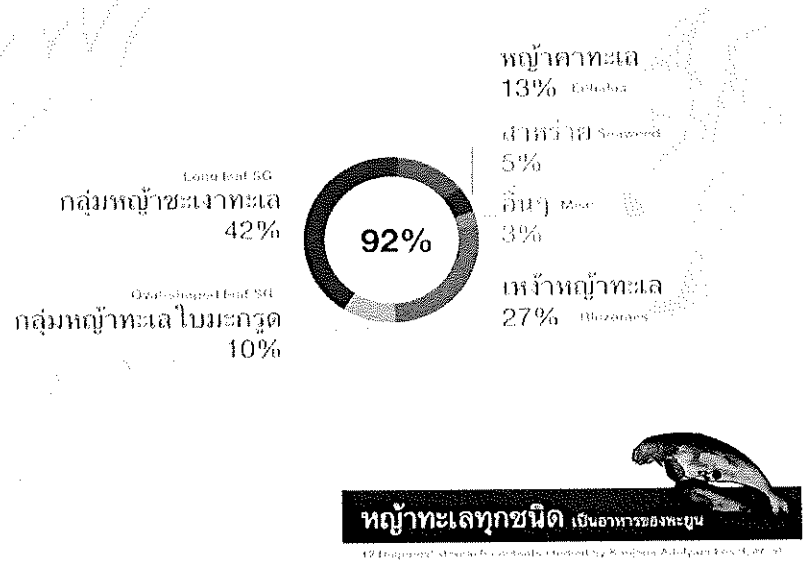
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ พบการเกยตื้นของพะยูน ๑๘ ตัว ไม่สามารถระบุสาเหตุการตายได้ ๗ ตัว (ร้อยละ ๓๙) และสามารถระบุสาเหตุการตายได้ ๑๑ ตัว (ร้อยละ ๖๑) โดยพะยูนมีการเกยตื้นจากสาเหตุการป่วยเป็นส่วนใหญ่ ๘ ตัว (ร้อยละ ๗๓) จากการผ่าชันสูตรพบว่าเกิดจากกระบังลมฉีกขาด มีการติดเชื้อพบก้อนหนองทั้งตามปอด ลำไส้ และตับ และพบการติดเชื้อในกระแสเลือด พบสาเหตุจากเครื่องมือประมงโดยพบเชือกลอบปูพันรัดหาง ๑ ตัว (ร้อยละ ๙) พบพะยูนที่มีอาการป่วยร่วมกับการกินขยะทะเล ๑ ตัว (ร้อยละ ๙) และบาดเจ็บจากอุบัติเหตุทางทะเล ๑ ตัว (ร้อยละ ๙) เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ ๒๕๖๔ พบว่ามีสัดส่วนการเกยตื้นจากสาเหตุการเจ็บป่วยเพิ่มขึ้น ส่วนสาเหตุจากเครื่องมือประมงมีสัดส่วนใกล้เคียงกับปี ๒๕๖๔

ปีงบประมาณ ๒๕๖๖ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๕–๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖) พบการเกยตื้นของพะยูน ๒๘ ตัว ไม่สามารถระบุสาเหตุการตายได้ ๘ ตัว (ร้อยละ ๒๘.๖) และสามารถระบุสาเหตุการตายได้ ๒๐ ตัว (ร้อยละ ๗๑.๔) โดยพบว่าพะยูนมีการเกยตื้นจากสาเหตุการป่วย ๑๐ ตัว (ร้อยละ ๓๕.๗) พลัดหลงจากแม่ ๑ ตัว (ร้อยละ ๓.๖) พบสาเหตุจากอุบัติเหตุทางทะเล ๔ ตัว (ร้อยละ ๑๔.๓) จากสาเหตุติดเครื่องมือประมง ๒ ตัว (ร้อยละ ๗.๑) พบพะยูนที่มีอาการป่วยร่วมกับการกินขยะทะเล ๑ ตัว (ร้อยละ ๓.๖) และจากสาเหตุถูกของแข็งกระแทกหรือของแข็งมีคม ๒ ตัว (ร้อยละ ๗.๑)

สาเหตุการตายของพะยูนในปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๖ (ตุลาคม ๒๕๖๕ – ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๖)

หญ้าทะเล เป็นอาหารหลักของพะยูน ลูกพะยูนสามารถเริ่มกินหญ้าทะเลได้ตั้งแต่อายุ ๑ เดือน โดยจะกินนมควบคู่ไปกับการกินหญ้าทะเลจนถึงอายุ ๑๓ เดือนลูกพะยูนจะเริ่มหย่านมและกินหญ้าทะเลเป็นอาหารหลัก การศึกษาอาหารในกระเพาะพะยูนพบว่าพะยูนกินหญ้าทะเลได้ทุกชนิดโดยแต่ละตัวจะมีความชอบกินหญ้าทะเลแต่ละชนิดในปริมาณที่แตกต่างกันไป การศึกษาพบว่าพะยูนกินหญ้าทะเลร้อยละ ๙๒ โดยมีองค์ประกอบของอาหารที่เหลือเป็นสาหร่ายทะเลและสัตว์พื้นทะเลที่เกาะบริเวณหญ้าทะเล พะยูนแต่ละตัวต้องกินหญ้าทะเลประมาณ ๕-๑๐% ของน้ำหนักร่างกาย ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งหญ้าทะเลจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสามารถในการเจริญเติบโตและแพร่พันธุ์เนื่องจากพะยูนมีการแพร่กระจายอยู่ใกล้บริเวณชายฝั่ง ทำให้มีโอกาสได้รับผลกระทบจากมลภาวะจากชุมชนชายฝั่งได้มากซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพะยูนและแหล่งหญ้าทะเล

รูปที่ ๔ ชนิดของหญ้าทะเลที่เป็นอาหารพะยูน

ระบบนิเวศหญ้าทะเล เป็นระบบที่มีความสำคัญต่อสัตว์น้ำและความอุดมสมบูรณ์ของท้องทะเล เป็นแหล่งอนุบาล วางไข่ หากิน หลบภัยและเจริญเติบโตของสัตว์น้ำวัยอ่อน สัตว์น้ำเศรษฐกิจหลายชนิดมีช่วงชีวิตที่ผูกพันกับแหล่งหญ้าทะเล เช่น กุ้งกุลาดำ กุ้งแชบ๊วย และปลาเก๋า เป็นต้น แหล่งหญ้าทะเลยังเป็นที่อยู่อาศัยและหากินของสัตว์ทะเลหายากและใกล้สูญพันธุ์ เช่น พะยูน และเต่าทะเล รวมถึงยังมีความสำคัญทางด้านเศรษฐกิจจากการทำประมงในแหล่งหญ้า เช่น การรวบรวมลูกปลาเก๋าเพื่อนำไปเพาะเลี้ยงต่อในกระชัง การทำประมงอื่น ๆ เช่น อวนจมปู แร้วปู และลอบ เป็นต้น

ประเทศไทยพบแหล่งหญ้าทะเลเติบโตได้ดีในบริเวณชายฝั่งน้ำตื้น แพร่กระจายในหลายรูปแบบพื้นที่ เช่น ในแหล่งน้ำกร่อยบริเวณปากแม่น้ำ ชายฝั่งน้ำตื้นที่มีพื้นทรายหรือทรายปนโคลน หรือขึ้นปะปนกับแนวปะการัง พบหญ้าทะเลรวม 13 ชนิด คือ หญ้าชะเงาใบมน (*Cymodocea rotundata* Ascherson & Schweinfurth 1870) หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย (*Cymodocea serrulata* (R. Brown) Ascherson & Magnus 1870) หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides* (Linnaeus f.) Royle 1839) หญ้าเงาแคระหรือหญ้าใบพาย (*Halophila beccarii* Ascherson 1871) หญ้าเงาใส (*Halophila decipiens* Ostenfeld 1902) หญ้าเงาใบใหญ่ (*Halophila major* (Zollinger) Miquel 1856) หญ้าเงาใบเล็ก (*Halophila minor* (Zollinger) Hartog 1957) หญ้าเงา หรือหญ้าใบมะกรูด หรือหญ้าอำพัน (*Halophila ovalis* (R. Brown) J.D. Hooker 1858) หญ้ากุยช่ายเข็ม (*Halodule pinifolia* (Miki) Hartog 1964) หญ้ากุยช่ายทะเล (*Halodule uninervis* (Forsskål) Ascherson 1882) หญ้าต้นหอมทะเล (*Syringodium isoetifolium* (Ascherson) Dandy 1939) หญ้าชะเงาเต่า (*Thalassia hemprichii* (Ehrenberg) Ascherson 1871) และหญ้าตะกานน้ำเค็ม (*Ruppia maritima* Linnaeus 1753) จากฐานข้อมูลทรัพยากรหญ้าทะเลของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ปี ๒๕๖๓ สรุปขอบเขตพื้นที่ศักยภาพเป็นแหล่งหญ้าทะเล*(สถาบันวิจัยและพัฒนาทรัพยากรกทางทะเลและชายฝั่ง,๒๕๖๓) มีพื้นที่ประมาณ ๑๖๐,๖๒๘ ไร่ ใน ๑๗ จังหวัดชายฝั่ง โดยฝั่งอ่าวไทยมีพื้นที่ทั้งหมด ๕๔,๑๔๘ ไร่ ฝั่งทะเลอันดามันมีพื้นที่ ๑๐๖,๔๘๐ ไร่ ปัจจุบันพบหญ้าทะเลรวม ๑๒ ชนิด (ตารางที่ ๑.๔) โดยในฝั่งทะเลอันดามันสามารถพบหญ้าทะเลได้ทั้ง ๑๒ ชนิด มีหญ้าคาทะเลและหญ้าใบมะกรูด เป็นชนิดเด่นที่สามารถพบได้ทั่วไป ส่วนฝั่งอ่าวไทย พบหญ้าทั้งสิ้น ๑๑ ชนิด มีหญ้าใบมะกรูดและหญ้ากุยช่ายเข็ม เป็นชนิดเด่นที่สามารถพบได้ทั่วไป โดยไม่พบหญ้าเงาใบใหญ่ ซึ่งเป็นหญ้าทะเลที่เพิ่งมีรายงานการพบเฉพาะทางฝั่งอันดามันของประเทศไทยเมื่อไม่นานมานี้ ส่วนหญ้าตะกานน้ำเค็ม ซึ่งเคยมีรายงานพบในแหล่งธรรมชาติบริเวณแปลงปลูกป่าชายเลนของจังหวัดเพชรบุรีเท่านั้น แต่ปัจจุบันสำรวจไม่พบหญ้าทะเลแพร่กระจายในพื้นที่เดิมที่เคยพบ โดยพบว่าต้นไม้ป่าชายเลนที่ปลูกได้เจริญปกคลุมจนเกือบเต็มพื้นที่ จนทำให้หญ้าทะเลไม่ได้รับแสงแดดและตายลงในที่สุด

* พื้นที่ศักยภาพเป็นแหล่งหญ้าทะเล คือ พื้นที่ที่มีและเคยมีรายงานการพบหญ้าทะเล และมีปัจจัยสิ่งแวดล้อมเหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของหญ้าทะเล ซึ่งพื้นที่ของหญ้าทะเลในแต่ละแหล่ง สามารถเคลื่อนย้ายไปมาตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อมได้ตลอด หากพื้นที่ใดสำรวจไม่พบหญ้าทะเลใน 2 วงรอบการสำรวจ (มากกว่า 8 ปี) จะตัดออกจากการเป็นพื้นที่ศักยภาพเป็นแหล่งหญ้าทะเล

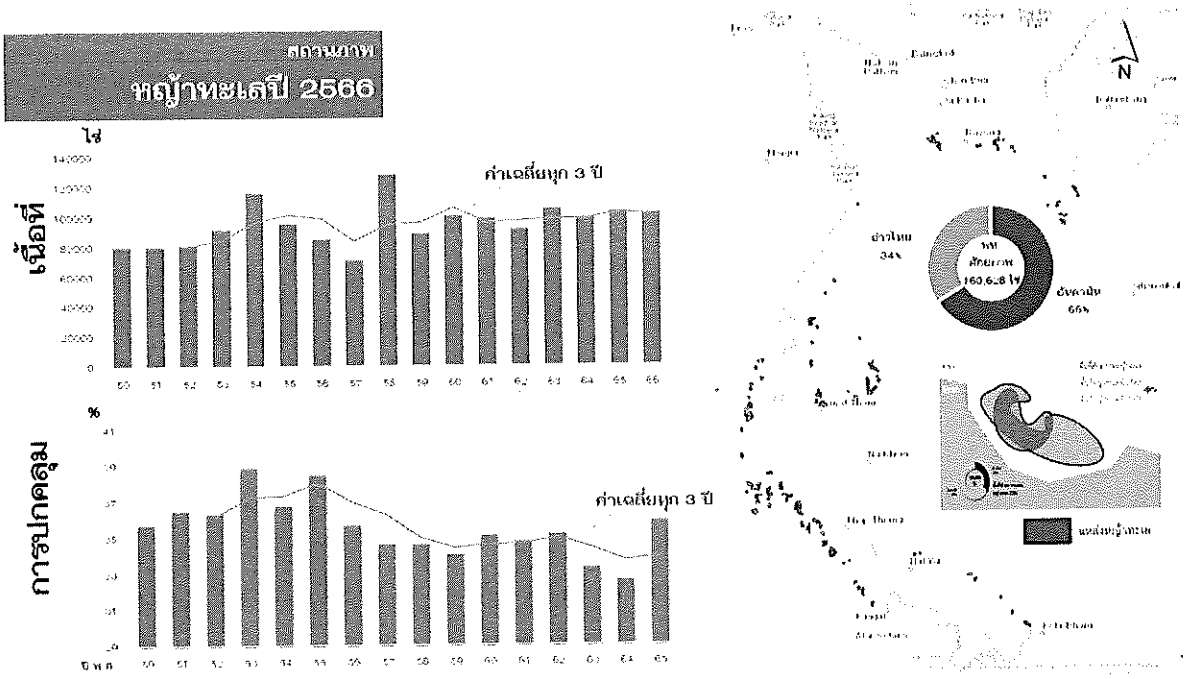
ตารางที่ พื้นที่ศักยภาพเป็นแหล่งหญ้าทะเล (ไร่) และชนิดหญ้าทะเลที่พบบริเวณแหล่งหญ้าทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศไทย

จังหวัด	พื้นที่ (ไร่)	Cr	Cs	Ea	Hb	Hd	Hj	Hm	Ho	Hp	Hu	Si	Th
ตราด	5,903	(/)	/	/	(/)	(/)		(/)	/	/	/		(/)
จันทบุรี	2,892			/*		(/)		(/)		/	/*		
ระยอง	7,447			(/)	(/)	/		/	/	/*	/		
ชลบุรี	5,209		(/)	(/)		/*		/	/*	/	/		/
ประจวบคีรีขันธ์	4								(/)	(/)	/		

จังหวัด	พื้นที่ (ไร่)	Cr	Cs	Ea	Hb	Hd	Hj	Hm	Ho	Hp	Hu	Si	Th
ชุมพร	11,425			/	/	/			/	/			
สุราษฎร์ธานี	16,480	/		/	/	/		/	/*	/	/	/	/
นครศรีธรรมราช	163			/					/	/	/		/
สงขลา	1,727				/				/	/			
ปัตตานี	2,364				/				/	/			
นราธิวาส	534				/					/*			
รวมอ่าวไทย	54,148	/	(/)	/	/	/		/	/	/	/	/	/
ระนอง	2,924		/	/*	/	/	/	/	/*	/	/	/	/
พังงา	26,600	/	/*	/*	/	/	/	/*	/*	/	/*	/	/*
ภูเก็ต	4,883	/	/*	/*	/	/	/*	/	/*	/	/*	(/)	/
กระบี่	34,236	/	/	/*	/	/	/	/	/*	/*	/	/	/
ตรัง	34,870	/*	/	/*	/	/	/	/	/	/	/	/	/
สตูล	2,967	(/)	(/)	/*	/	/	/	/	/	/	/	/	/
รวมอันดามัน	106,480	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/
รวมทั้งหมด	**160,628**												

หมายเหตุ ชนิดหญ้าทะเลที่พบ ดังนี้ หญ้าชะเงาใบมน (*Cymodocea rotundata*: Cr) หญ้าชะเงาใบฟันเลื่อย (*Cymodocea serrulata*: Cs) หญ้าคาทะเล (*Enhalus acoroides*: Ea) หญ้าใบพาย (*Halophila beccarii*: Hb) หญ้าเงาใส (*Halophila decipiens*: Hd) หญ้าเงาใบใหญ่ (*Halophila major*: Hj) หญ้าเงาใบเล็ก (*Halophila minor*: Hm) หญ้าใบมะกรูด (*Halophila ovalis*: Ho) หญ้ากุยช่ายเข็ม (*Halodule pinifolia*: Hp) หญ้ากุยช่ายทะเล (*Halodule uninervis*: Hu) หญ้าต้นหอมทะเล (*Syringodium isoetifolium*: Si) และหญ้าชะเงาเต่า (*Thalassia hemprichii: Th)* โดย / แสดงชนิดหญ้าทะเลที่พบปัจจุบัน (/) แสดงชนิดหญ้าที่พบในอดีต และ * ชนิดหญ้าทะเลที่พบได้บ่อยในเกือบทุกแหล่งของจังหวัด

เนื่องจากปัจจัยสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น ความรุนแรงของคลื่นลม ลักษณะพื้นทะเล การผึ่งแห้ง และฤดูกาล มีผลสำคัญต่อการแพร่กระจายของชนิดและปริมาณของหญ้าทะเลในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ เนื่องจากหญ้าทะเลเป็นพืชมีดอก สามารถแพร่พันธุ์ได้ทั้งแบบไม่อาศัยเพศและแบบอาศัยเพศ ทำให้อาจสามารถพบหญ้าทะเลเจริญขึ้นได้ในพื้นที่ห่างไกลจากแหล่งหญ้าทะเลเดิม ดังนั้นในแต่ละช่วงปีสำรวจแม้มักพบว่าแหล่งหญ้าทะเลแต่ละแห่งจะมีการเปลี่ยนแปลง (สถานภาพ) เกิดขึ้นใน 3 ลักษณะคือ การเปลี่ยนแปลงของขอบเขตการแพร่กระจาย (พื้นที่) องค์ประกอบชนิด และระดับความอุดมสมบูรณ์ (ร้อยละการปกคลุมของหญ้าทะเล) การเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อทราบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลง จะพิจารณาเฉพาะการเปลี่ยนแปลงของขอบเขตการแพร่กระจายเท่านั้น ว่าพื้นที่หญ้าทะเลในแต่ละพื้นที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร

รูปที่ ๕ แผนที่การแพร่กระจายและสัดส่วนเป็นร้อยละของพื้นที่แหล่งหญ้าทะเลปี พ.ศ. ๒๕๖๖ โดยแบ่งเป็นฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน

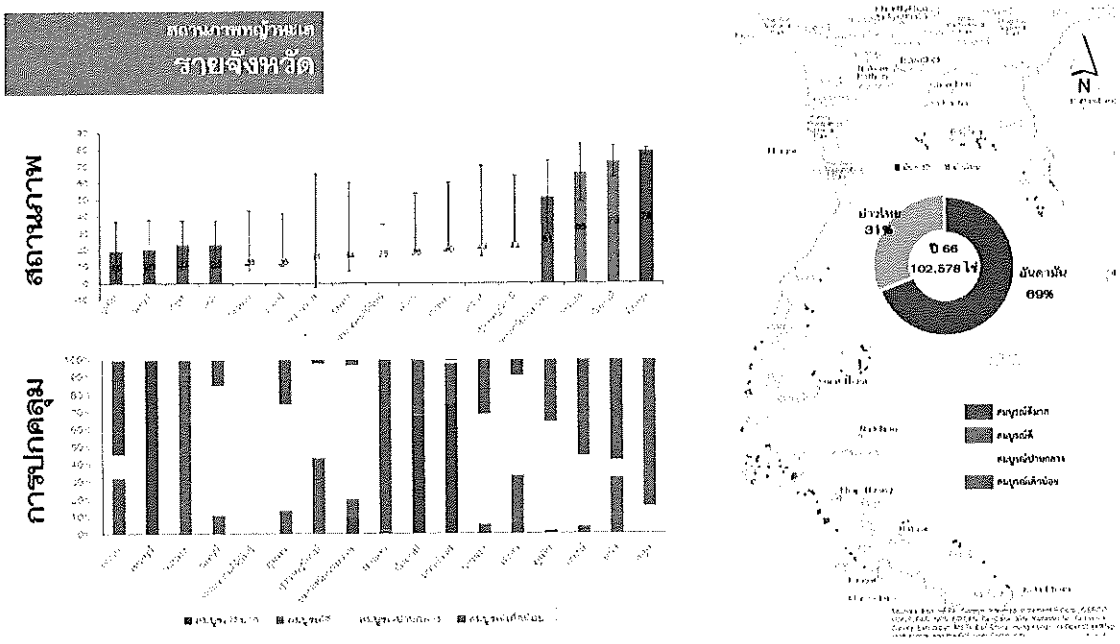
การประเมินการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่หญ้าทะเลโดยเปรียบเทียบพื้นที่หญ้าทะเลปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา โดยกำหนดแนวโน้มเป็น ๔ แบบ ดังนี้

สมบูรณ์ขึ้น	หมายถึง พื้นที่เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ ๑๐
คงที่	หมายถึง พื้นที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงน้อยกว่าหรือเท่ากับร้อยละ ๑๐
ลดลงตามฤดูกาล	หมายถึง พื้นที่ลดลงมากกว่าร้อยละ ๑๐ จากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ แต่ไม่มีสาเหตุจากกิจกรรมของมนุษย์
เสื่อมโทรมลง	หมายถึง พื้นที่ลดลงมากกว่าร้อยละ ๑๐ มีสาเหตุจากกิจกรรมของมนุษย์

สถานภาพของแหล่งหญ้าทะเลในปัจจุบัน

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้สำรวจและติดตามสถานภาพแหล่งหญ้าทะเล ทั้งในพื้นที่ที่เป็นแหล่งหญ้าทะเลในปัจจุบัน แหล่งที่เคยมีรายงานการสำรวจพบ และแหล่งใหม่นอกเหนือจากที่เคยสำรวจพบ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นแหล่งใหญ่ก็ตาม โดยในปี ๒๕๖๖ พบหญ้าทะเลพื้นที่ รวม ๑๐๒,๕๗๘ ไร่ แบ่งออกเป็นฝั่งอ่าวไทย ๓๐,๔๐๘ ไร่ (๙๐%) ฝั่งทะเลอันดามัน ๗๒,๑๗๐ ไร่ (๗๐%) คิดเป็นร้อยละ ๖๔ ของพื้นที่ศักยภาพเป็นแหล่งหญ้าทะเลของประเทศ (๑๖๐,๖๒๘ ไร่) ลดลงร้อยละ ๓ จากพื้นที่หญ้าทะเลที่รายงานไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ (๑๐๓,๕๘๐ ไร่) ครอบคลุม ๑๖ จังหวัดชายฝั่งทะเล ประกอบด้วย ๑๐ จังหวัดฝั่งอ่าวไทย ได้แก่ จังหวัดตราด จังหวัดจันทบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดชลบุรี จังหวัดชุมพร จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดสงขลา จังหวัดปัตตานี จังหวัดนราธิวาส และ ๖ จังหวัดฝั่งอันดามัน ได้แก่ จังหวัดจังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง และจังหวัดสตูล

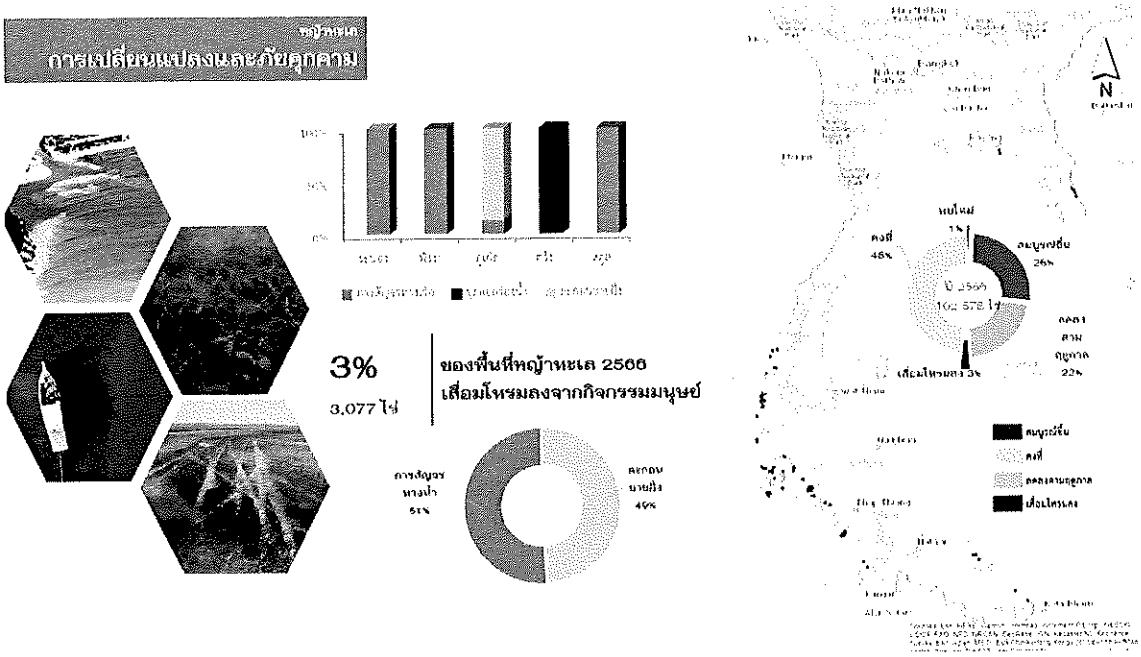
แหล่งหญ้าทะเลโดยภาพรวมของประเทศไทย (รูปที่๖) พบว่าแหล่งหญ้าทะเล มีสถานภาพสมบูรณ์ดีมาก ร้อยละ ๕ สมบูรณ์ดี ร้อยละ ๑๙ สมบูรณ์ปานกลาง ร้อยละ ๓๓ และมีสมบูรณ์เล็กน้อย ร้อยละ ๔๓

รูปที่ ๖ กราฟแสดงสถานภาพแหล่งหญ้าทะเลปี พ.ศ. ๒๕๖๖ แยกรายจังหวัด โดยแบ่งระดับเป็น สมบูรณ์ดีมาก สมบูรณ์ดี สมบูรณ์ปานกลาง และสมบูรณ์เล็กน้อย

ทิศทางการเปลี่ยนแปลงของแหล่งหญ้าทะเล

จากการติดตามสถานภาพของแหล่งหญ้าทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน พบว่าในแต่ละรอบปี แหล่งหญ้าทะเลแหล่งต่าง ๆ มีความผันแปรเชิงพื้นที่และร้อยละการปกคลุมพื้นที่ โดยตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ – ๒๕๕๓ พบพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี ๒๕๕๔ – ๒๕๕๗ พบพื้นที่มีแนวโน้มลดลง และในปี ๒๕๕๙ – ๒๕๖๕ พบพื้นที่หญ้าทะเลค่อนข้างคงที่ ในปี ๒๕๖๖ สถานภาพแหล่งหญ้าทะเลจากภาพรวมของประเทศพื้นที่ลดลงจาก ๑๐๓,๕๘๐ ไร่ ในปี ๒๕๖๕ เป็น ๑๐๒,๕๗๘ ไร่ ในปี ๒๕๖๖ หรือคิดเป็นลดลงเพียงร้อยละ ๓ พบว่าโดยรวมมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคงที่ ร้อยละ ๔๘ รองลงมาสมบูรณ์ขึ้น ร้อยละ ๒๖ ลดลงตามฤดูกาล ร้อยละ ๒๒ เสื่อมโทรมร้อยละ ๓ ตามลำดับ และมีพื้นที่สำรวจพบใหม่ ร้อยละ ๑ (รูปที่ ๗)

รูปที่ ๗ แสดงการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ของแหล่งหญ้าทะเลเมื่อเทียบกับปี ๒๕๖๕

สภาพปัญหาและภาวะคุกคามต่อแหล่งหญ้าทะเล

ความเสื่อมโทรมของแหล่งหญ้าทะเล มีสาเหตุที่สำคัญได้แก่ ๑) สาเหตุจากธรรมชาติ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล ซึ่งหญ้าทะเลจะมีการเปลี่ยนแปลงในรอบปีค่อนข้างชัดเจน โดยหากเข้าสำรวจในพื้นที่ช่วงปลายฤดูร้อน หญ้าทะเลส่วนเหนือดินจะหายไปจากพื้นที่ เหลือแต่รากและส่วนใต้ดิน ส่วนของใบจะแตกยอดใหม่ในช่วงหมดมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และจะกลับมาเจริญเติบโตเต็มที่ในช่วงปลายฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากคลื่นลมมรสุมที่รุนแรง ทำให้มีการเคลื่อนย้ายของแนวสันทรายและตะกอนตามธรรมชาติทับถมแนวหญ้า และ ๒) สาเหตุจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การพัฒนาบริเวณชายฝั่งทุกรูปแบบที่ทำให้มีตะกอนในน้ำทะเลมากขึ้น การขุดลอกร่องน้ำเดินเรือ รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ในทะเลเพื่อรองรับการท่องเที่ยว การสร้างสะพาน มารีน่า ที่จอดเรือ ในอ่าวที่มีแหล่งหญ้าทะเล การปล่อยน้ำทิ้งจากโรงงานอุตสาหกรรม บ้านเรือนชุมชนขนาดใหญ่ใกล้ชายฝั่ง และจากนากุ้ง ทำให้คุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรม จากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของหญ้าทะเลในปี ๒๕๖๖ พบแหล่งหญ้าทะเลที่เสื่อมโทรมลงจากกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ แม้มีสัดส่วนไม่มากนัก (ร้อยละ ๓) ในบางพื้นที่ของจังหวัดระนอง พังงา ภูเก็ต และสตูล พบว่าสาเหตุจากการสัญจรทางเรือ เป็นสาเหตุหลักที่มีผลกระทบโดยตรงต่อแหล่งหญ้าทะเล คิดเป็นร้อยละ ๕๑ แหล่งหญ้าทะเลหลายพื้นที่อยู่ใกล้หรือเป็นเส้นทางเข้าออกของเรือ ทั้งเรือประมงและเรือนำเที่ยว ทำให้ได้รับผลกระทบจากตะกอนที่ฟุ้งกระจายจากการเดินเรือ ทำให้เกิดการสูญเสียพื้นที่หญ้าทะเล รองลงมาเกิดจากตะกอนชายฝั่งที่เกิดจากการพัฒนาพื้นที่ร้อยละ ๔๙ โดยตะกอนที่ไหลชะลงทะเล หากมีปริมาณมากและต่อเนื่อง จะส่งผลให้น้ำทะเลมีความขุ่นตลอดเวลา ทำให้หญ้าทะเลฟื้นตัวได้ช้าลงจนอาจทำให้พื้นทะเลเปลี่ยนสภาพจนไม่เหมาะสมต่อเจริญของหญ้าทะเล

ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒

การประชุมหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติในการสรุปผลการดำเนินงานแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๖๕ ณ จังหวัดตรัง มีข้อเสนอประเด็นปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานในระยะต่อไป ดังนี้

๑. นำเอาข้อมูลอัตราการเกิดและการตายของพะยูนในแต่ละปี เพื่อนำมาวิเคราะห์ตัวชี้วัด

๒. การสำรวจพะยูนและแหล่งหญ้าทะเลยังไม่มีประสิทธิภาพและข้อจำกัดงบประมาณสำรวจ

๓. ศึกษาแก้ไขปัญหาสาเหตุความเสื่อมโทรมแหล่งหญ้าทะเลพื้นที่จังหวัดตรังอย่างเป็นระบบ

๔. ควรเร่งศึกษาวิจัยหาสาเหตุการตายของพะยูนที่เกิดจากการเจ็บป่วยและที่ยังไม่ทราบสาเหตุ

๕. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มจำนวนของประชากรพะยูน จากที่ให้มีการเพิ่มโดยธรรมชาติ เช่น การผสมเทียมหรืออื่น ๆ ที่มีการศึกษาและดำเนินการสำเร็จในต่างประเทศ

๖. ควรศึกษาความเหมาะสมสัดส่วนจำนวนพะยูนกับพื้นที่แหล่งอาศัยและแหล่งอาหาร

๗. ศึกษานำเทคโนโลยีมาใช้เพาะขยายพันธุ์หญ้าทะเลรองรับการขาดแคลนในอนาคต เช่น การเพาะเนื้อเยื่อ

๘. การดำเนินงานที่ผ่านมายังขาดการสนับสนุนชุมชนในการออกปฏิบัติงานลาดตระเวนคุ้มครองเฝ้าระวังในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะการสนับสนุนค่าใช้จ่าย

๙. จัดสรรงบประมาณสนับสนุนและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ

๑๐. เพิ่มบทบาทการใช้กลไกของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดในการแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับพะยูนและหญ้าทะเลให้เพิ่มขึ้น

๑๑. ปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพของงานเฝ้าระวังโดยการมีส่วนร่วม

๑๒. เพิ่มแผนงานแก้ไขปัญหา และลดผลกระทบการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งที่มีต่อพะยูนและแหล่งหญ้าทะเลไว้ในแผนหลักจากเดิม

๑๓. การส่งเสริมการเรียนรู้พะยูนและหญ้าทะเล โดยจัดทำและเผยแพร่หลักสูตรท้องถิ่นอนุรักษ์พะยูนและหญ้าทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ ให้เกิดความต่อเนื่อง

๑๔. เพิ่มมาตรการแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมงที่เป็นอันตรายต่อพะยูนและแหล่งหญ้าทะเล

๑๕. จำแนกเครื่องมือประมงชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับพะยูน และเรื่องการค้าระหว่างประเทศ

๑๖. จัดทำแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวในบริเวณแหล่งอาศัยพะยูน โดยมีโครงการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวพะยูน และแหล่งหญ้าทะเล

๑๗. เพิ่มกิจกรรมให้ความรู้ และประชาสัมพันธ์ข้อมูลหรือการดำเนินงานต่าง ๆ

๑๘. ผลักดันโครงการที่ต้องดำเนินการต่อเนื่องโดยเน้นโครงการที่สำคัญ และเพิ่มโครงการใหม่เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะในพื้นที่ที่มีความสำคัญ รวมทั้งโครงการความร่วมมือระดับนานาชาติ

๑๙. เพิ่มศักยภาพบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพะยูนและหญ้าทะเล

การประชุมคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินการแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ ในการสรุปผลการดำเนินงานภายใต้แผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๖ มีข้อเสนอประเด็นปัญหาและข้อสังเกตเพื่อนำไปประกอบการจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ ดังนี้

๑. จัดลำดับความสำคัญและศักยภาพพื้นที่หญ้าทะเลต่อจำนวนพะยูนในแต่ละแหล่งที่เหมาะสมและรักษาสมดุลของพะยูนต่อหญ้าทะเลและวิเคราะห์พื้นที่แหล่งหญ้าทะเลที่พะยูนจะสามารถเพิ่มขึ้นได้

๒. ให้มีการศึกษาพื้นที่แหล่งหญ้าทะเลเพื่อรองรับจำนวนประชากรพะยูนให้เกิดความสมดุล

๓. ศึกษาระบบนิเวศหรือสิ่งมีชีวิตอื่นที่อาศัยในแหล่งหญ้าทะเลควบคู่กับการศึกษาหญ้าทะเล

๔. ให้มีการสำรวจพื้นที่แหล่งหญ้าทะเลเพิ่มจากที่มีอยู่ในปัจจุบัน

๕. ส่งเสริมงานวิจัยในรูปแบบเชิงปฏิบัติการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่และสร้างกลไกในการบริหารจัดการพื้นที่ให้ครอบคลุมระบบนิเวศที่มีความต่อเนื่อง

๖. จัดทำโครงการนำร่องด้านการอนุรักษ์พะยูนในระดับอำเภอ

๗. นำเทคโนโลยีมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๘. เพิ่มองค์ประกอบกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) เพื่อขอทุนสนับสนุนด้านงานวิจัย

การประชุมคณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินการแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาตินำเสนอข้อมูลการสำรวจประชากรพะยูนทั้งประเทศในเดือนกันยายน ๒๕๖๕ พบพะยูนรวมทั้งสิ้น ๒๗๓ ตัว จากฐานข้อมูลในปี ๒๕๖๓ พบพะยูนจำนวน ๒๕๐ ตัว เพิ่มขึ้นจำนวน ๒๓ ตัว หรือประมาณ ๗ ตัวต่อปี ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ ๒๘๐ ตัว จึงเสนอให้จัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘) เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายจำนวนประชากรพะยูนเพิ่มขึ้นตามกำหนดไว้ โดยให้วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค และทบทวนโครงการกิจกรรมภายใต้แผนงานระยะที่ ๑ ประกอบการจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ ข้อสังเกตของที่ประชุมในการกำหนดค่าเป้าหมายตัวชี้วัด ๓ ปี จากข้อมูลปี ๒๕๖๕ เมื่อสิ้นสุดแผนพบพะยูนจำนวน ๒๗๓ ตัว ต่างจากค่าเป้าหมายจำนวน ๗ ตัว ดังนั้นในการจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ จำนวนประชากรพะยูนต้องเพิ่มขึ้นมากกว่า ๒๘๐ ตัว

การจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ ได้นำประเด็นปัญหาข้อจำกัดและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องจากการดำเนินงานแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๑ มาดำเนินการปรับปรุงแก้ไขโดยยังคงยึดเป้าหมายหลักเพิ่มจำนวนพะยูน และความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งหญ้าทะเล โดยแนวคิดในการอนุรักษ์พะยูนเป็นหน้าที่ของทุกฝ่ายที่จะต้องร่วมมือปกป้อง คุ้มครองดูแล มุ่งเน้นการดำเนินงานในระดับพื้นที่และ

ยึดเป้าหมาย “การอนุรักษ์พะยูนไม่ใช่เพียงการอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายากหนึ่งตัวแต่ต้องรักษาบ้านของพะยูน ซึ่งหมายถึงแหล่งหญ้าทะเล และเมื่อมีแหล่งหญ้าทะเลจึงหมายรวมถึงการมีแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนและการมีทะเลที่สมบูรณ์ควบคู่กันไป มิติของการอนุรักษ์พะยูนเพื่อรักษาความสมบูรณ์ของท้องทะเลไทย” การอนุรักษ์พะยูนให้เป็นส่วนหนึ่งของการอนุรักษ์สัตว์ทะเลหายากและเป็นเครื่องมือประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับเรื่องการค้าระหว่างประเทศ แนวทางและเป้าหมายของแผนอนุรักษ์พะยูนระยะที่ ๒ โดยคาดหวังเป็นการอนุรักษ์ท้องทะเลไทยให้สมบูรณ์ ส่งเสริมชาวประมง หรือชุมชนชายฝั่งให้สามารถทำมาหาเลี้ยงชีพมีชีวิตที่ดี โดยเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการดำเนินงานอนุรักษ์ และคุ้มครองพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัยให้มีความต่อเนื่องเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมและการปฏิบัติงานในระดับจังหวัดและพื้นที่ที่ให้มากขึ้น

การจัดทำแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติระยะที่ ๒ เน้นการจัดสรรงบประมาณ จัดลำดับความสำคัญของภารกิจ หรือโครงการที่จะดำเนินการ โดยให้แต่ละหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักจัดลำดับความสำคัญ และจัดสรรงบประมาณที่จำเป็นเพื่อดำเนินโครงการ ให้ความสำคัญของพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูน ๑๓ แห่ง โดยยึดกรอบเป้าหมาย และวัตถุประสงค์บนฐานข้อมูลที่มีการศึกษาสำรวจมาอย่างต่อเนื่อง กำหนดแนวทาง และกลยุทธ์ตามยุทธศาสตร์ชาติ บันทึกความเข้าใจในการอนุรักษ์พะยูนระดับนานาชาติ และแผนการอนุรักษ์พะยูนในระดับจังหวัด รวมถึงนำประสบการณ์ บทเรียน ข้อเสนอแนะของชุมชนและผู้เกี่ยวข้องมาดำเนินการ มีแนวทางสำคัญประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) การอนุรักษ์และลดภัยคุกคามพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัย

๒) การดำเนินการศึกษาวิจัยพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัย

๓) การช่วยชีวิตและดูแลรักษาพะยูนเกยตื้น

๔) การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วม

๓.๒ สาระสำคัญของแผนปฏิบัติการด้านการอนุรักษ์พะยูนระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๖๘)

๓.๒.๑) วัตถุประสงค์

๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขับเคลื่อนการดำเนินอนุรักษ์และคุ้มครองพะยูนแหล่งที่อยู่อาศัยพะยูนในประเทศไทยให้มีความต่อเนื่อง

๒) เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัย

๓) เพื่อสร้างจิตสำนึกส่งเสริมกลไก และสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอนุรักษ์พะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัยอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๒) เป้าหมายและตัวชี้วัด

เป้าหมายที่ ๑ ประชากรพะยูนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนพะยูน

ค่าเป้าหมาย เพิ่มขึ้นจาก ๒๗๓ ตัว เป็น ๓๐๐ ตัว ในเวลา ๓ ปี (เพิ่มปีละ ๙ ตัว)

เป้าหมายที่ ๒ ศักยภาพพื้นที่แหล่งอาศัยและจำนวนพะยูนที่พื้นที่แหล่งอาศัยสามารถรองรับได้

ตัวชี้วัด ผลการศึกษาพื้นที่แหล่งอาศัยและจำนวนพะยูนที่พื้นที่แหล่งอาศัยสามารถรองรับได้

ค่าเป้าหมาย จำนวน ๔ พื้นที่ ตรัง กระบี่ ชลบุรี และ จันทบุรี (อ่าวคุ้งกระเบน)

เป้าหมายที่ ๓ มาตรการคุ้มครองพื้นที่แหล่งอาศัยพะยูนตามกฎหมาย

ตัวชี้วัด จำนวนพื้นที่ที่มีมาตรการคุ้มครองพะยูนและแหล่งอาศัยพะยูนตามกฎหมาย

ค่าเป้าหมาย จำนวน ๔ พื้นที่ (ตรัง กระบี่ พังงา และตราด)

๓.๒.๓) แนวทางการดำเนินการ/พัฒนา

๑.) การอนุรักษ์และลดภัยคุกคามพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัย

เป้าหมาย ๑.๑ ลดอัตราการตายของพะยูนจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์

ตัวชี้วัด พะยูนตายจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ ๕๐ จากแผนระยะที่ ๑ (พะยูนตายจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ จำนวน ๙ ตัว คิดเป็นร้อยละ ๒๘)

เป้าหมาย ๑.๒ พะยูนมีแหล่งที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย

ตัวชี้วัด แหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูนมีมาตรการคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพ จำนวน ๑๓ พื้นที่

๒.) การดำเนินการศึกษาวิจัยพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัย

เป้าหมาย ๒.๑ จำนวนองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีด้านการช่วยชีวิตพะยูนและการฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเล

ตัวชี้วัด จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ เรื่อง

เป้าหมาย ๒.๒ ประสิทธิภาพในการสำรวจสถานภาพ พื้นที่แหล่งหากิน และแหล่งอาศัยพะยูนเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวน ๑๓ พื้นที่

เป้าหมาย ๒.๓ ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งหากิน แหล่งอาศัยพะยูนที่สำคัญ

ตัวชี้วัด จำนวน ๓ พื้นที่ (ตรัง กระบี่ พังงา) มีแผนและมีคณะกรรมการจังหวัด

๓.) การช่วยชีวิตและดูแลรักษาพะยูนเกยตื้น

เป้าหมาย ๓.๑ อัตรารอดตายจากการเกยตื้น

ตัวชี้วัด ๑. พะยูนที่ได้รับการช่วยเหลือจากการเกยตื้นตามธรรมชาติและมีชีวิต มีอัตราการรอดตายมากกว่า ๕๐% (พบเกยตื้นแล้วปล่อยคืน)

๒. พะยูนที่ได้รับการช่วยเหลือจากการเกยตื้นมีชีวิตและมีอาการบาดเจ็บหรือป่วย มีอัตราการรอดตายมากกว่า ๑% (จากกิจกรรมของมนุษย์)

เป้าหมาย ๓.๒ เพิ่มเครือข่ายที่มีศักยภาพในการช่วยเหลือพะยูน

ตัวชี้วัด เครือข่ายช่วยเหลือพะยูน ๑๓ พื้นที่

๔.) การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วม

เป้าหมาย ๔.๑ เครือข่ายชุมชนชายฝั่งร่วมในการอนุรักษ์พะยูน

ตัวชี้วัด มีเครือข่ายชุมชนชายฝั่งที่มีกิจกรรมอนุรักษ์พะยูน ๑๓ แห่ง

เป้าหมาย ๔.๒ สังคมไทยให้ความสำคัญในการอนุรักษ์พะยูน

ตัวชี้วัด จัดงานวันพะยูนแห่งชาติอย่างต่อเนื่องทุกปี

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๑.) การอนุรักษ์และลดภัยคุกคามพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัย เป้าหมาย ๑.๑ ลดอัตราการตายของพะยูนจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ตัวชี้วัด พะยูนตายจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ลดลงเหลือไม่เกินร้อยละ ๕๐ จากแผนระยะที่ ๑ เป้าหมาย ๑.๒ พะยูนมีแหล่งที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัย ตัวชี้วัด แหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูนมีมาตรการคุ้มครองที่มีประสิทธิภาพ จำนวน ๑๓ พื้นที่							
๑.๑ โครงการแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมงและภัยคุกคามอื่นต่อพะยูน							
	กิจกรรม ๑ สำรวจ ศึกษา และหาแนวทางจัดการเครื่องมือประมงที่เป็นภัยคุกคามพะยูนในพื้นที่เป้าหมายสำคัญ	ข้อมูลเครื่องมือประมงที่เป็นภัยคุกคามต่อพะยูนเพื่อนำไปใช้วางแผนแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป้าหมาย ๕ พื้นที่ (ชลบุรี จันทบุรี ตราด สุราษฎร์ธานี สตูล)	๑.๖	-	๐.๘ (๒ พื้นที่)	๐.๘ (๓ พื้นที่)	หลัก : กปม. ทช. รอง : สถาบันการศึกษา องค์กรพัฒนาเอกชน

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๒ กำหนดมาตรการทางกฎหมายแก้ไขปัญหาเครื่องมือประมงเพื่อลดภัยคุกคามต่อพะยูนในพื้นที่เป้าหมาย	แก้ไขปัญหาและลดภัยคุกคามอื่นต่อพะยูนจากเครื่องมือประมง ๘ พื้นที่ (ชลบุรี จันทบุรี ตราด สุราษฎร์ธานี สตูล พังงา กระบี่ ตรัง)	๐.๓	๐.๑	๐.๑	๐.๑	หลัก :กปม. ทช. อส. มูลนิธิอันดามัน รอง : ชุมชน
	กิจกรรม ๓ สำรวจ ศึกษาหาแนวทางจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่แหล่งอาศัยของพะยูน	ข้อมูลกิจกรรมท่องเที่ยวที่อาจเป็นภัยคุกคามพะยูนเพื่อนำไปวางแผนแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เป้าหมาย ๔ พื้นที่	๑	-	๐.๕	๐.๕	หลัก : ทช. อส. ทกจ. รอง : อปท. สถาบันการศึกษา

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
		(ชลบุรี ตรัง กระบี่ พังงา)					

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๑.๒ โครงการศึกษา และพัฒนาระบบเฝ้าระวังเกี่ยวกับเส้นทางเดินเรือที่มีผลกระทบกับพะยูน และแหล่งอาศัยพะยูน							
	กิจกรรม ๑ สำรวจเส้นทางเดินเรือที่อาจมีผลกระทบกับพะยูน และแหล่งอาศัยพะยูน	ข้อมูลเส้นทางเดินเรือที่อาจหรือมีผลกระทบกับแหล่งอาศัยพะยูน ๕ พื้นที่ (ภูเก็ต พังงา ตรัง กระบี่ ชลบุรี)	๓	-	๑.๕	๑.๕	หลัก : ทช. อส. มูลนิธิอันดามัน รอง : สถาบันการศึกษาเอกชน
	กิจกรรม ๒ พัฒนาระบบเทคโนโลยีการเฝ้าระวังทางไกลเพื่อความปลอดภัยในพื้นที่พะยูนและแหล่งอาศัยพะยูนในเส้นทางเดินเรือ	ระบบเทคโนโลยีการเฝ้าระวังเส้นทางเดินเรือที่อาจหรือมีผลกระทบกับแหล่ง	๔	-	๒	๒	หลัก : ทช. อส. รอง : สถาบันการศึกษาเอกชน

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
		อาศัยพะยูน ๕ พื้นที่ (ตรัง กระบี่ พังงา ภูเก็ต ชลบุรี)					
ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๑.๓ โครงการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (SmartPatrol) ในพื้นที่แหล่งอาศัยที่สำคัญของพะยูน							
	กิจกรรม ๑ ลาดตระเวนเชิงคุณภาพในการเฝ้าระวังพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูน	ลาดตระเวนเพื่อคุ้มครองป้องกัน แก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับพะยูนและแหล่งอาศัย ๒๐ วัน/	๙	๒ (พื้นที่ละ ๔ แสน)	๓.๕	๓.๕	หลัก : ทช.อส. รอง : มูลนิธิอันดามัน อปท. และชุมชน

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
		เดือน จำนวน ๑๒ เดือน ๖ พื้นที่ (ชลบุรี สุราษฎร์ธานี ตรัง กระบี่ ภูเก็ต พังงา)					
	กิจกรรม ๒ พัฒนา และสนับสนุนเทคโนโลยีการลาดตระเวนและเฝ้าระวังระยะไกล	เพิ่มศักยภาพในการลาดตระเวนเฝ้าระวังระยะไกล ใน ๓ พื้นที่ (ตรัง กระบี่ พังงา)	๓.๖	-	๑.๘	๑.๘	หลัก :ทช. อส. รอง :มูลนิธิอันดามัน องค์กรพัฒนาเอกชนภาคเอกชน
ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๑.๔ โครงการเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่และเครือข่ายอาสาสมัครในการคุ้มครองพะยูน							

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๑ ฝึกอบรมให้ความรู้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานรับผิดชอบการคุ้มครองเฝ้าระวังพะยูน	จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับเจ้าหน้าที่ จำนวน ๑๕๐ คน	๑.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	หลัก :ทช. อส. รอง : สถาบันการศึกษา
	กิจกรรม ๒ ฝึกอบรมให้ความรู้กับอาสาสมัครในการช่วยปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในงานคุ้มครอง เฝ้าระวังและช่วยชีวิตพะยูน	จัดฝึกอบรมอาสาสมัครในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน ๑๕๐ คน	๑.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	หลัก :ทช. อส. มูลนิธิอันดามัน รอง :อปท. ชุมชน
	กิจกรรม ๓ บูรณาการความร่วมมือในด้านงานลาดตระเวนของหน่วยงานภายในพื้นที่เป้าหมาย	เพิ่มประสิทธิภาพของเครือข่ายลาดตระเวนภายในพื้นที่เป้าหมาย ๕ พื้นที่ (ชลบุรี ตรัง กระบี่ สตูล พังงา)	๒.๔	๐.๘	๐.๘	๐.๘	หลัก :ทช. อส. รอง : อปท. ชุมชน

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๔ สนับสนุนการปฏิบัติงานเฝ้าระวังของชุมชน และองค์กรปกครองท้องถิ่นในพื้นที่	เพิ่มประสิทธิภาพของชุมชนและองค์กรปกครองท้องถิ่นในการลาดตระเวนในพื้นที่เป้าหมาย ๒ พื้นที่ (ตรังกระบี่)	๐.๖	-	๐.๓	๐.๓	หลัก : จังหวัด อปท. มูลนิธิ ชุมชน
๑.๕ โครงการพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพะยูนในพื้นที่เป้าหมาย							
	กิจกรรม ๑ ส่งเสริม สนับสนุนกลไกการบริหารจัดการอนุรักษ์พะยูนของคณะกรรม / คณะอนุกรรมการ /คณะทำงานระดับจังหวัดและระดับพื้นที่	คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงาน/ที่เกี่ยวข้องกับพะยูนระดับจังหวัดและพื้นที่ขับเคลื่อนแผนอนุรักษ์พะยูนอย่าง	๑.๒	๐.๒	๐.๕	๐.๕	หลัก :ทช. อส. รอง : จังหวัด มูลนิธิอันดามัน

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
		ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ๔ พื้นที่ (สตูล ตรัง กระบี่ พังงา)					
ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๒ ส่งเสริมพัฒนากลไกบริหารจัดการอนุรักษ์โดยการจัดตั้งคณะทำงานในระดับพื้นที่	คณะอนุกรรมการร/คณะทำงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อบูรณาการทำงานในระดับพื้นที่ ๖ พื้นที่ (ชลบุรี สุราษฎร์ธานี สตูล ตรัง กระบี่ พังงา)	๐.๖	๐.๒	๐.๒	๐.๒	หลัก :ทช. อส. รอง : จังหวัด องค์กรพัฒนาเอกชน
	กิจกรรม ๓ เพิ่มประสิทธิภาพความร่วมมือในการจัดทำมาตรการและจัดทำข้อตกลงเพื่อการอนุรักษ์พะยูนและแหล่งหญ้าทะเล	พื้นที่ที่มีมาตรการและข้อตกลงความร่วมมือเพื่อการอนุรักษ์พะยูน ๓	๐.๔	-	๐.๒	๐.๒	หลัก :ทช. อส. รอง :มูลนิธิอันดามัน ชุมชน อปท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
		พื้นที่ (กระบี่ ตรัง สุราษฎร์ธานี)					
	กิจกรรม ๔ ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนอนุรักษ์พะยูนแห่งชาติ และระดับพื้นที่	๑๓ พื้นที่	๒.๑	๐.๗	๐.๗	๐.๗	หลัก : ทช. อส กปม. รอง : องค์กรพัฒนาเอกชน
ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๕ การจัดทำมาตรการคุ้มครองพะยูนและพื้นที่อาศัยภายใต้มาตรการทางกฎหมาย	เพิ่มพื้นที่ที่มีประกาศมาตรการคุ้มครองพะยูนและแหล่งหญ้าทะเล ๕ พื้นที่ (ชลบุรี สุราษฎร์	๑	-	๐.๕	๐.๕	หลัก : ทช. กปม. อส. รอง : ชุมชนองค์กรพัฒนาเอกชน

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
		ธานี กระบี่ ตรัง พังงา)					
๑.๖ โครงการลดผลกระทบและแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการพัฒนาและใช้พื้นที่ชายฝั่งที่มีต่อพะยูนและแหล่งอาศัยพะยูน							
	กิจกรรม ๑ ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบตะกอนจากการขุดลอกร่องน้ำเดินเรือที่อาจมีผลต่อแหล่งอาศัยพะยูน	ข้อมูลพื้นที่ภายใต้แผนพัฒนาเส้นทางการเดินเรือและร่องน้ำเศรษฐกิจของประเทศในพื้นที่เป้าหมาย ๔ จังหวัด (ตรัง กระบี่ พังงา ระนอง)	๖	-	๓	๓	หลัก :จท. รอง : ทช. อส. อปท สถาบันการศึกษา

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๒ ศึกษาและฟื้นฟูระบบนิเวศแหล่งหญ้าทะเลที่ได้รับ	พื้นที่แหล่งหญ้าทะเลที่ได้รับ	๒	-	๑	๑	หลัก : จท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	ผลกระทบจากตะกอนในพื้นที่จังหวัดตรัง	ผลกระทบจากการขุดลอกร่องน้ำเดินเรือจังหวัดตรัง					รอง : ทช. อส. จังหวัด อปท สถาบันการศึกษา ชุมชน
	กิจกรรม ๓ จัดทำมาตรการแนวทางลดผลกระทบจากการเดินเรือที่มีผลกระทบกับพะยูนและแหล่งหญ้าทะเล	พื้นที่ที่มีประกาศมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๔ พื้นที่ (ชลบุรี ตรัง กระบี่ พังงา)	๒	-	๑	๑	หลัก :อส. ทช. รอง :จท.
	กิจกรรม ๔ ศึกษาและจัดทำมาตรการลดภัยคุกคามด้านอื่นที่มีผลกระทบต่อพะยูนและแหล่งหญ้าทะเล	มาตรการลดผลกระทบจากกิจกรรมท่องเที่ยว ๔ พื้นที่ (ชลบุรี ตรัง กระบี่ พังงา)	๔	-	๒	๒	หลัก : ทช. อส. รอง : สถาบันการศึกษา
ลำดับ		**ตัวชี้วัด**		**งบประมาณ (ล้านบาท)**			**หน่วยงานรับผิดชอบ**

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	แผนงาน/โครงการ สำคัญ		กรอบงบประมาณ	พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	หลัก/รอง
	กิจกรรม ๕ การรณรงค์ลดขยะทะเลและส่งเสริมการใช้วัสดุธรรมชาติบริเวณแหล่งหญ้าทะเลและแหล่งอาศัยพะยูน	ให้ความรู้การจัดการขยะทะเลและการใช้วัสดุธรรมชาติทดแทนในกิจกรรมชุมชนชายฝั่งทะเลในพื้นที่เป้าหมาย ๑๓ พื้นที่	๒	-	๑	๑	หลัก : ทช. อส. กปม. จังหวัด อบท. รอง : องค์กรพัฒนาเอกชน เอกชนและชุมชน
๒.) การดำเนินการศึกษาวิจัยพะยูนและแหล่งที่อยู่อาศัย **เป้าหมาย ๒.๑** จำนวนองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีด้านการช่วยชีวิตพะยูนและการฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเล **ตัวชี้วัด** จำนวนไม่น้อยกว่า ๓ เรื่อง **เป้าหมาย ๒.๒** ประสิทธิภาพในการสำรวจสถานภาพ พื้นที่แหล่งหากิน และแหล่งอาศัยพะยูนเพิ่มขึ้น **ตัวชี้วัด** จำนวน ๑๓ พื้นที่ **เป้าหมาย ๒.๓** ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งหากิน แหล่งอาศัยพะยูนที่สำคัญ **ตัวชี้วัด** จำนวน ๓ พื้นที่ (ตรัง กระบี่ พังงา) คณะกรรมการจังหวัดและแผน							
๒.๑	**โครงการเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อการสำรวจพะยูนและแหล่งหญ้าทะเล (๑๓ แห่ง)**	ทราบสถานภาพประชากร พะยูน					

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
		และแหล่งที่อยู่อาศัย					
ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๑ พัฒนาศักยภาพการสำรวจจำนวนประชากรและแหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูน โดยเครื่องบินปีกตรึงขนาดเล็ก และอากาศยานไร้คนขับ Unmanned Aerial Vehicle (UAV)	ประสิทธิภาพในการสำรวจสถานภาพ พื้นที่แหล่งหากิน และแหล่งอาศัยพะยูน ๑๓ พื้นที่	๑๙.๒	๑๔.๔	๒.๔	๒.๔	หลัก : ทช. อส. สถาบันการศึกษา รอง :มูลนิธิ
	กิจกรรม ๒ ส่งเสริมการสำรวจสถานภาพพะยูน ภัยคุกคาม และแหล่งที่อยู่อาศัยโดยชุมชนมีส่วนร่วม	เพิ่มศักยภาพของชุมชนในการสำรวจสถานภาพภัยคุกคาม และ	๒	-	๑	๑	หลัก : มูลนิธิอันดามัน ชุมชน รอง : อปท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
		พื้นที่เฝ้าระวัง ๒ พื้นที่ (ตรัง กระบี่)					
	กิจกรรม ๓ ติดตามประเมินสถานภาพแหล่งหญ้าทะเลและนิเวศวิทยาของแหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูน ๑๓ แห่ง	ทราบสถานภาพคุณภาพระบบนิเวศแหล่งหญ้าทะเลและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการเป็นที่อยู่อาศัยของพะยูน	๖	๒	๒	๒	หลัก : ทช. รอง : อส.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๒.๒	**โครงการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์พะยูนและแหล่งหญ้าทะเลในพื้นที่อ่าวไทยและทะเลอันดามัน (๒ แห่ง)**	พัฒนาทางเลือกการดำรงชีวิตอาชีพ เพื่อการอนุรักษ์พะยูน					

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๑ ศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่อ่าวไทยและทะเลอันดามัน	พัฒนาทางเลือกอาชีพ เพื่อการอนุรักษ์พะยูนและแหล่งหญ้าทะเล ๒ พื้นที่ (ตรัง กระบี่)	๓	-	๑.๕	๑.๕	หลัก : มทร. สถาบันการศึกษา รอง : มูลนิธิอันดามัน
	กิจกรรม ๒ ส่งเสริมอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พะยูนและหญ้าทะเลในพื้นที่เป้าหมาย	ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พะยูนและหญ้าทะเลในพื้นที่ ๒ จังหวัด (ตรัง กระบี่)	๓	-	๑	๒	หลัก : ทกจ. อพท. เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชน รอง : อปท. กปม.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๒.๓ โครงการวิจัยด้านพันธุศาสตร์ และสุขภาพของพะยูนในประเทศไทย (๑๓ แห่ง)							

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๑ ศึกษาพันธุศาสตร์และสุขภาพของพะยูนในประเทศไทย	ประเมินความหลากหลายของสายพันธุ์และสุขภาพสัตว์ในแหล่งที่อยู่อาศัย	๓	-	๑.๕	๑.๕	หลัก : ทช. อส. สถาบันการศึกษา รอง : ววน.
	กิจกรรม ๒ ประเมินศักยภาพการรองรับจำนวนพะยูนต่อพื้นที่แหล่งอาศัยที่มีความเหมาะสม	ผลการศึกษาศักยภาพการรองรับจำนวนพะยูนต่อพื้นที่แหล่งอาศัยที่มีความเหมาะสม จำนวน ๑ เรื่อง	๒	-	๑	๑	หลัก : ทช. อส. รอง : สถาบันการศึกษา

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๒.๔	**โครงการฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลเพื่อเป็นแหล่งอาหารและแหล่งที่อยู่อาศัยพะยูน**	**เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูน**					
	กิจกรรม ๑ สำรวจและฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลและแหล่งอาศัยของพะยูน	เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งที่อยู่อาศัยของพะยูน ๖ พื้นที่ (ชลบุรี สุราษฎร์ธานี ปัตตานี ตรัง พังงา กระบี่)	๓	๑	๑	๑	หลัก : ทช. อส. รอง : มูลนิธิอันดามัน ชุมชน
	กิจกรรม ๒ ฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลที่ได้รับผลกระทบจากตะกอนขุดลอกและการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่ง	พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ จำนวน ๒ พื้นที่ (ตรัง กระบี่)	๒	-	๑	๑	หลัก : ทช. อส. รอง : จท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๓ สำรวจพื้นที่แหล่งหญ้าทะเลที่มีศักยภาพในการเป็นแหล่งอาศัยและการอพยพเคลื่อนย้ายของพะยูน	พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากกิจกรรมจำนวน ๒ พื้นที่ (ตรัง กระบี่)	๒	-	๑	๑	หลัก : ทช. อส. สถาบันการศึกษา รอง : มูลนิธิอันดามัน องค์กรพัฒนาเอกชน
ลำดับ	**แผนงาน/โครงการ สำคัญ**	**ตัวชี้วัด**	**กรอบงบประมาณ**	**งบประมาณ (ล้านบาท)**			**หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง**
				พ.ศ. ๒๕๖๖	**พ.ศ. ๒๕๖๗**	**พ.ศ. ๒๕๖๘**	
	กิจกรรม ๔ ศึกษาความเหมาะสมของชนิดพันธุ์หญ้าทะเลสำหรับการปลูกฟื้นฟู	จำนวน ๓ ชนิด	๒	-	๑	๑	หลัก : ทช. ภาคเอกชน จังหวัดตรัง รอง :อส. สถาบันการศึกษา
	กิจกรรม ๕ ศึกษาเทคนิคการเพาะและขยายพันธุ์หญ้าทะเลที่เหมาะสม	จำนวน ๒ เรื่อง	๒		๑	๑	หลัก : สถาบันการศึกษา ทช.อส. องค์กรเอกชน รอง :จังหวัด
๒.๕ โครงการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์พะยูนและสัตว์ทะเลหายากฝั่งทะเลอันดามัน							

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๑ จัดตั้งพิพิธภัณฑ์พะยูนและสัตว์ทะเลหายากฝั่งทะเลอันดามัน จังหวัดภูเก็ต	จำนวน ๑ แห่ง	๓๐๒.๕	๒.๕ ออกแบบ	๑๕๐	๑๕๐	หลัก : ทช. รอง : สถาบันการศึกษา

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๓.) การช่วยชีวิตและดูแลรักษาพะยูนเกยตื้น เป้าหมาย ๓.๑ อัตรารอดตายจากการเกยตื้น ตัวชี้วัด พะยูนที่ได้รับความช่วยเหลือจากการเกยตื้นมีชีวิตมีอัตราการรอดตายมากกว่า ๕๐% เป้าหมาย ๓.๒ เพิ่มเครือข่ายที่มีศักยภาพในการช่วยเหลือพะยูน ตัวชี้วัด เครือข่ายช่วยเหลือพะยูน ๑๓ พื้นที่							
๓.๑ โครงการจัดตั้งศูนย์ช่วยชีวิตพะยูนและสัตว์ทะเลหายาก							

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๑ เพิ่มศักยภาพศูนย์ช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากฝั่งทะเลอันดามัน (จังหวัดภูเก็ตและตรัง)	จำนวน ๒ แห่ง	๓๐๓	๓ ค่าออกแบบ	๑๕๐	๑๕๐	หลัก : ทช. มทร. รอง : สมาคมบลูคาร์บอนโซไซตี้ สถาบันการศึกษา
	กิจกรรม ๒ พัฒนาศักยภาพพิพิธภัณฑ์พะยูนและสัตว์ทะเลหายาก (โรงพยาบาลช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายาก จังหวัดตรัง)	จำนวน ๑ แห่ง	๑๕๘	๖๘	๙๐	-	หลัก : มทร.
	กิจกรรม ๓ จัดตั้งศูนย์ช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากฝั่งอ่าวไทย	จำนวน ๔ แห่ง (ระยอง สมุทรสาคร ชุมพร และสงขลา)	๒๕๒.๕	-	๑๕๑.๒๕	๑๐๑.๒๕	หลัก : ทช. รอง : สถาบันการศึกษา

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๓.๒ โครงการจัดสร้างเครือข่ายการช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายาก							

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๑ ขยายเครือข่ายการช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากให้ครอบคลุมพื้นที่	มีเครือข่ายครบทุก ๑๓ พื้นที่	๑.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	หลัก : ทช. อส. รอง : อปท. องค์กรพัฒนาเอกชน
	กิจกรรม ๒ เพิ่มศักยภาพของเครือข่ายปฏิบัติงานช่วยชีวิตพะยูนในระดับพื้นที่	ได้รับการอบรม ปีละ ๒๔๐ คน	๒.๕	๐.๕	๑	๑	หลัก : ทช. อส. รอง : สถาบันการศึกษา
	กิจกรรม ๓ จัดทำคู่มือช่วยชีวิตพะยูนสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อมัลติมิเดีย	จำนวน ๑ ชุด	๑.๕	๐.๕	๐.๕	๐.๕	หลัก : ทช. อส. รอง : สถาบันการศึกษา
๓.๓ โครงการพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่/โครงการเร่งด่วนในการส่งเสริมบุคลากร							
	กิจกรรม ๑ เพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ให้ทุนการศึกษา เพื่อศึกษาเพิ่มเติมเฉพาะด้านการช่วยเหลือพะยูน	๑ ทุน/ปี	๓	-	๑.๕	๑.๕	หลัก : ทช. กพ. รอง : สถาบันการศึกษา
	กิจกรรม ๒ ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ในการช่วยเหลือและดูแลพะยูน	๖ ครั้ง/ปี	๑.๘	๐.๖	๐.๖	๐.๖	หลัก : ทช. อส. รอง : สถาบันการศึกษา

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๓.๔ โครงการศึกษาวิจัยเชิงบูรณาการ/พัฒนาการเก็บรักษาเชื้อพันธุ์พะยูนงานวิจัยด้านระบาดวิทยา							
	กิจกรรม ๑ ศึกษาเพื่อกำหนดวิธีการเก็บเชื้อพันธุ์พะยูน	๑ เรื่อง/ปี	๓	-	๑.๕	๑.๕	หลัก : ทช. สถาบันการศึกษา รอง : อส.
	กิจกรรม ๒ ศึกษาปัจจัยทางด้านระบาดวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการป่วยและตายของพะยูน	๒ เรื่อง/ปี	๙	๓	๓	๓	หลัก :ทช. ศูนย์วิจัยโรคสัตว์น้ำ รอง : สถาบันการศึกษา
๔.) การส่งเสริมการสร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วม เป้าหมาย ๔.๑ เครือข่ายชุมชนชายฝั่งร่วมในการอนุรักษ์พะยูน ตัวชี้วัด มีเครือข่ายชุมชนชายฝั่งที่มีกิจกรรมอนุรักษ์พะยูน ๑๓ แห่ง เป้าหมาย ๔.๒ สังคมไทยให้ความสำคัญในการอนุรักษ์พะยูน ตัวชี้วัด จัดงานวันพะยูนแห่งชาติอย่างต่อเนื่องทุกปี							
๔.๑ โครงการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนเพื่อการอนุรักษ์พะยูนและแหล่งหญ้าทะเล							

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
	กิจกรรม ๑ จัดตั้งและพัฒนาศูนย์การเรียนรู้การอนุรักษ์พะยูนและถิ่นอาศัย	ศูนย์การเรียนรู้การอนุรักษ์พะยูนและถิ่นอาศัยในพื้นที่เป้าหมาย ๓ แห่ง (ตรัง กระบี่ พังงา)	๑๓๐	-	๖๕	๖๕	หลัก : ทช. รอง : สถาบันการศึกษา มูลนิธิอันดามัน อปท.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
๔.๒ โครงการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พะยูนและหญ้าทะเล							
	กิจกรรม ๑ จัดทำหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับพะยูนตามโรงเรียนในพื้นที่อนุรักษ์ที่เป็นถิ่นอาศัยของพะยูน ระดับมัธยมศึกษา	มีหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับพะยูนและหญ้าทะเลระดับมัธยมศึกษา ๑ หลักสูตร	๑	-	๐.๕	๐.๕	หลัก : ทช. มทร. รอง : อปท. ศธ.
	กิจกรรม ๒ เผยแพร่หลักสูตรท้องถิ่นอนุรักษ์พะยูนในโรงเรียน	มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับพะยูนและ	๒	-	๑	๑	หลัก : ทช/มทร.

ลำดับ	แผนงาน/โครงการ สำคัญ	ตัวชี้วัด	กรอบงบประมาณ	งบประมาณ (ล้านบาท)			หน่วยงานรับผิดชอบหลัก/รอง
				พ.ศ. ๒๕๖๖	พ.ศ. ๒๕๖๗	พ.ศ. ๒๕๖๘	
		หญ้าทะเลในโรงเรียนรอบพื้นที่อนุรักษ์พะยูน จังหวัดตรัง กระบี่ จำนวน ๑๐ แห่ง					รอง : โรงเรียนในพื้นที่เป้าหมาย
	กิจกรรม ๓ จัดกิจกรรมวันพะยูนแห่งชาติ	จำนวนพื้นที่และผู้เข้าร่วมจัดกิจกรรมวันพะยูนแห่งชาติ ๑๓ พื้นที่	๒.๗	๐.๗	๑	๑	หลัก : ทช. รอง : อปท. สถาบันการศึกษา

๓.๒.๓) โครงการสำคัญ

๑) โครงการลาดตระเวนเชิงคุณภาพ (Smart Patrol) ในพื้นที่แหล่งอาศัยที่สำคัญของพะยูน

๒) โครงการเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับเพื่อการสำรวจพะยูนและแหล่งหญ้าทะเล

๓) โครงการสำรวจพะยูนและแหล่งอาศัยพะยูนโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

๔) โครงการฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเลเพื่อเป็นแหล่งอาหารและแหล่งที่อยู่อาศัยพะยูน

๕) โครงการส่งเสริมสนับสนุนชุมชนในการตรวจตราเฝ้าระวังในพื้นที่

๖) โครงการลดภัยคุกคามจากเครื่องมือประมงที่เป็นอันตรายหรือมีผลกระทบต่อพะยูน

๗) โครงการเพิ่มศักยภาพของเครือข่ายชุมชนในการช่วยเหลือพะยูนเกยตื้น

๘) โครงการจัดทำแผนบริหารจัดการอนุรักษ์พะยูนในระดับพื้นที่

๙) โครงการพัฒนาศักยภาพกลไกบริหารจัดการอนุรักษ์พะยูนในระดับจังหวัด

๑๐) โครงการศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่ต่อสัดส่วนของพะยูน

๑๑) โครงการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการเพาะขยายพันธุ์และฟื้นฟูแหล่งหญ้าทะเล

๑๒) โครงการเผยแพร่ความรู้และจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนอนุรักษ์พะยูนและหญ้าทะเล

๓.๓ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำแผนปฏิบัติการฯไปดำเนินการ

๑) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)

๒) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.)

๓) กรมประมง (กปม.)

๔) กรมการท่องเที่ยว

๕) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด (ทกจ.)

๖) กรมเจ้าท่า (จท.)

๗) กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.)

๘) สถาบันการศึกษา

๙) จังหวัด

๑๐) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

๑๑) องค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร องค์กรสาธารณะประโยชน์ ชมรมประมงพื้นบ้าน ภาคธุรกิจเอกชน